

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 15 MAART 1922

No. 324

INHOUD

	Blz.
WAAROM VRAGEN DE WOLLENSTOFFENFABRIKANTEN INVOERBELEMMERING? door <i>Mr. B. J. M. van Spaendonck</i> (met naschrift door <i>Prof. Mr. G. W. J. Bruins</i>)	231
Grove onbillijkheden, verbonden aan de uitzonderingsbepalingen op de algemeene regeling van het 5 pCt. Invoerrecht door <i>Ir. Mr. B. Koch</i>	236
Staatshulp bij ontginning van woeste Gronden door <i>Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen</i>	238
Rubber in 1921	239
Het Kolentkort en de nood der Veenarbeiders door <i>A. Bos</i>	241
Londensche Correspondentie	241
Index-cijfers	243
MAANDCIJFERS:	
Handelsbeweging over de maand December 1921	244
INGEZONDEN STUKKEN:	
De Theemarkt en de Colonial Preference Act door <i>W. de Cock Buning</i>	245
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	245
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	245—252
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins*.
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink*.
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.
Aangeeekende stukken: *Bijkantoor Ruijsse Plaatweg 37*.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage*.

13 MAART 1922.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. Particulier disconto was eerder iets gemakkelijker te plaatsen, meestal kon voor 4½ pCt. afgedaan worden, daarentegen was de prolongatienoteering iets hooger; vooral in het begin der week. De eerste vier dagen werd 4½ pCt. genoteerd, daarna 4% en ten slotte 4 pCt.

Na een onderbreking van slechts eene maand, in verband met de nieuwe staatsleening, stelt de Minister van Financiën op 20 dezer weder de inschrijving open op schatkistpromessen. Aangeboden worden 3- en 6-maands promessen tot een maximum bedrag van f 100 miljoen.

Ook op de wisselmarkt was weinig verandering. De stemming voor de meeste wissels was flauw. Alleen dollars waren opnieuw sterk gezocht en liepen dan ook op tot 2,64½ à 2,65. Het verschil in koers tusschen Inlandskronen en Auslandskronen Weenen, dat in de laatste maanden zeer groot was, is daar de beperkende bepalingen eerstdaags worden ingetrokken; in enkele dagen geheel verdwenen. Intusschen is echter de waarde van de Oostenrijksche kroon bijna tot niets teruggelopen. Heden werd voor 3¼ cent per 100 kronen verhandeld.

LONDEN, 11 MAART 1922.

In verband met aanzienlijke belasting-inningen en stortingen op eenige recente emissies heerschte gedurende de afgelopen week een vaste stemming aan de geldmarkt en op Maandag en Woensdag vonden voor geringe bedragen opnemingen bij de Bank of England plaats. De koersen voor daggeld varieerden gedurende de geheele week van 3½ tot 4 pCt.; 7-daags geld bleef echter op 3 pCt.

Ook aan de disconto-markt deed zich een overeenkomstige vastere stemming gelden, doch de disconto's ondergingen slechts geringe wijziging en bedroegen voor prima bankaccepten 3¼ — 5/16 pCt. voor alle looptijden.

WAAROM VRAGEN DE WOLLENSTOFFENFABRIKANTEN INVOERBELEMMERING?

De meest gevolgde en blijkbaar meest doeltreffende wijze, om elk verzoek der Tilburgsche Wollenstoff-fabrikanten om invoerbelemmerende maatregelen bij het publiek onsympathiek te maken, is: te wijzen met een breed gebaar op de Twentsche katoenindustrie, die elke „bescherming” — althans in onze dagen! — van de hand wijst. Zoo deed nog onlangs Prof. Anton van Gijn in *de Dagelijksche Beurscourant* van 30 November 1921, waar hij zijn lezers suggereert, „alsof de Tilburgsche fabrikanten zouden willen ondersteund worden door alle arme en rijke gebruikers van wollen artikelen hier te lande, in de plaats van zich nieuwe banen te veroveren, gelijk de Twentenaren steeds weer weten te doen, die te fier zijn, om in een broeikas te worden warm gestookt op kosten van de gansche natie.”

De bedoeling van het hiernavolgende is dan ook op de eerste plaats uiteen te zetten, waarom de Tilburgsche wolindustrie vóór invoerbelemmering is, en Twenthe ertegen. Uit die uiteenzetting zal, naar wij hopen, duidelijk blijken, dat dit verschil in handelspolitiek standpunt zeer redelijk is, en niet het gevolg van een minder gezond economisch inzicht bij de Wollenstoff-fabrikanten, zooals zoo graag door de bestrijders van elken „protectionistischen” maatregel wordt gezegd.

Wie de feiten goed ziet, zal toch niet zoo naïef zijn te meenen, dat de Twentsche fabrikanten tegen invoerbelemmering zijn uitsluitend op grond van ideëele en theoretisch-economische overwegingen, terwijl de vraag, of zij er practisch door gebaat of geschaad worden, hen koud laat. Voor iedere groep industrieelen is, wat het handelspolitiek standpunt betreft, het antwoord op de vraag: wat is het best voor onzen tak van nijverheid? beslissend. Overwegingen van algemeen belang komen steeds op de tweede plaats. En het is ongetwijfeld gelukkig, dat de macht, om in de handelspolitiek wijziging te brengen, gelegd is in handen van een college, dat geroepen is deze aan gelegenheid uit het oogpunt van het algemeen belang te beoordeelen — al moet men betreuren, dat politieke overwegingen het inzicht in de eischen van het algemeen belang vaak erg vertroebelen.

Het geval kan zich nu voordoen, dat door invoerbelemmering het algemeen belang geschaad wordt, althans niet gediend; mogelijk kan echter invoerbelemmering door het algemeen belang op een bepaald oogenblik geëischt worden. Het is echter niet te verwachten, dat een industrie, die in ernstige moeilijkheden verkeert, zich op de eerste plaats de vraag gaat stellen: is door overheidshulp aan onze industrie het algemeen belang al dan niet gebaat? Een dergelijke industrie bepaalt haar handelspolitiek standpunt in verband met de waarde, die invoerbelemmerende maatregelen voor haar hebben.

Zoo heeft ook Twenthe gedaan, en de katoenindustrie is tot de conclusie gekomen: wij hebben geen invoerbelemmering noodig, want de tijdelijk minder goede gang van zaken in onze industrie vindt zijn oorzaak niet in een verminderd binnenlandsch afzetgebied door overmatigen buitenlandschen invoer.

De wollenstoffenindustrie heeft zich dezelfde vraag gesteld en is tot de conclusie gekomen: wij zouden door invoerbelemmering zeer gebaat zijn, want ons binnenlandsch afzetgebied vermindert voortdurend door overmatigen buitenlandschen invoer, terwijl door de protectionistische handelspolitiek van het buitenland onze export, die vroeger 50 pCt. der productie bedroeg, tot een minimum is gedaald en nog steeds vermindert.

De cijfers van den in- en uitvoer, ontleend aan de officieele Nederlandsche Statistiek, zeggen in dit verband meer dan lange betoogen.

Wij laten daarom hier op de eerste plaats volgen een overzicht van den in- en uitvoer van de verschillende groepen *katoenenweefsels*, de cijfers van 1920 en 1921 naast elkaar:

Invoer.				
	1920		1921	
	K.G.	Gld.	K.G.	Gld.
<i>Katoenenweefsels:</i>				
Ongebl., bestemd voor bewerking en katoendrukkerijen en -ververijen.....	463.515	3.061.689	120.824	669.911
Anderongebleet	88.928	565.055	391.535	1.381.789
Gebleet.....	449.179	3.647.737	219.884	1.301.201
Geverfd.....	2.090.686	18.080.788	1.212.775	8.488.602
Bedrukt.....	424.557	4.072.370	216.553	1.710.897
Bont geweven..	43.745	280.702	18.937	104.308
Totaal.....	3.560.610	29.708.341	2.180.508	13.656.708
Uitvoer.				
<i>Katoenenweefsels:</i>				
Ongebleekt....	2.347.435	9.613.660	1.710.959	4.308.825
Gebleet.....	6.948.434	50.390.308	7.425.887	29.334.866
Geverfd.....	2.431.282	15.320.234	1.819.044	8.439.356
Bedrukt, al of niet tevens gebleekt of geverfd	1.110.501	9.672.783	979.644	6.353.901
Bont geweven..	2.721.350	19.128.904	2.297.752	11.485.090
Totaal.....	15.549.002	104.125.889	14.233.286	59.933.038

Wat leeren deze cijfers?

Ten eerste, dat *invoer van ruim 3½ miljoen KG. in 1920 gedaald is tot nog niet 2½ miljoen KG. in 1921*. Ten tweede, dat de *uitvoer zich vrijwel heeft gehandhaafd* en den invoer in 1921 nog met 12 miljoen KG. en 46 miljoen gulden overtreft.

Ten derde, dat *van valuta-concurrentie in het geheel geen sprake is*. Alsook:

Ten vierde, dat *de buitenlandsche afzetmogelijkheden nog zeer belangrijk zijn*.

Hoe geheel ander beeld geeft de statistiek van den in- en uitvoer van *wollen weefsels!*

Ook hier laten wij de officieele cijfers volgen.

Invoer.				
	1920		1921	
	K.G.	Gld.	K.G.	Gld.
<i>Wollen en Halfwollen Manufact.</i>				
Laken.....	281.552	4.129.388	208.814	2.074.242
Bukskin.....	1.329.678	18.262.338	972.002	7.939.962
Flanel.....	62.648	656.011	36.214	297.281
Andere wollen en halfwollen manufacturen..	2.233.932	33.742.437	2.229.437	20.849.415
Totaal.....	3.907.810	56.790.174	3.446.347	31.160.900
Uitvoer.				
<i>Wollen en Halfwollen Manufact.</i>				
Laken.....	163.122	2.278.270	108.573	1.079.800
Bukskin.....	1.022.183	9.607.235	456.132	3.556.360
Flanel.....	74.062	768.673	17.360	206.029
Andere wollen en halfwollen manufacturen..	673.076	6.899.140	468.714	4.335.148
Totaal.....	1.932.443	19.553.318	1.052.779	9.177.336

Wat leeren deze cijfers?

Ten eerste, dat *van een daling van den invoer vrijwel geen sprake is*: in 1921 werd nog ingevoerd bijna 3½ miljoen KG. wollen manufacturen voor totaal 31 miljoen gulden, terwijl slechts ruim 2 miljoen KG. katoenen weefsels binnenkwamen voor slechts ca. 13½ miljoen gulden.

Ten tweede, dat *de uitvoer van 1920 op 1921 met de helft is gedaald*, met name van bijna 2 miljoen KG. met een waarde van bijna 20 miljoen gulden in 1920 op even 1 miljoen KG. met een waarde van ruim 9 miljoen gulden, terwijl de uitvoer van katoenen weefsels in gewicht gelijk bleef en in 1921 nog bedroeg ruim 14 miljoen KG. met een waarde van bijna 60 miljoen gulden.

Ten derde, dat *de invoercijfers zeer duidelijk wijzen op een toenemende valuta-concurrentie,*¹⁾ die in de katoenindustrie onbekend is. *De invoer van wollen manufacturen uit Duitschland is van 1920 op 1921 namelijk verdubbeld* en vertegenwoordigt bijna dezelfde waarde als de geheele export van de Nederlandsche wolindustrie.

Ten vierde, dat *de buitenlandsche afzetmogelijkheden steeds kleiner worden*.

En groepeerling der Maandcijfers van 1921 over telkens vier maanden wijst op *den toenemenden invoer en den dalenden uitvoer van wollen manufacturen*, en bevestigt op scherpe wijze het bovenstaande:

Wollen manufacturen.		
Invoer.		
	K.G.	Gld.
Januari—April 1921.....	891.910	12.174.027
Mei—Aug. 1921.....	980.708	8.654.729
Sept.—Dec. 1921.....	1.573.629	10.441.024
Uitvoer.		
	K.G.	Gld.
Januari—April 1921.....	450.131	4.637.397
Mei—Aug. 1921.....	322.008	2.761.766
Sept.—Dec. 1921.....	278.640	1.970.213

Wij hebben thans in het licht gesteld, dat de invoer van buitenlandsche katoenen weefsels van weinig be-

¹⁾ [Zie onderschrift 1. — Red.]

teekenis is, gezien het groote export-cijfer dezer industrie (in 1920 ruim 104 miljoen gulden). Dit klemt te meer, als we zien, dat de Twentsche industrie nog voor ongeveer een gelijk bedrag op de binnenlandsche markt wist te plaatsen. Immers wat beteekent een import van nog niet 30 miljoen gulden (1920) tegenover een totaal productie van Twenthe van meer dan 200 miljoen gulden. Wij verwijzen in dit verband naar het artikel van den heer Joan Gelderman in de *Economisch-Statistische Berichten* van 11 Januari 1922, dat ons wel een heel duidelijk antwoord geeft op de als titel van zijn beschouwing gestelde vraag: „Waarom wil Twenthe geen bescherming?“, maar dat geen argumenten bevat om aan andere industrieën te onthouden, die maatregelen, welke Twenthe (althans in onze dagen!) zoo gelukkig is niet noodig te hebben.

Hoe geheel anders zijn de export-mogelijkheden van de Tilburgsche wolindustrie!

Om deze kwestie juist te zien, is het van groot belang een scherp onderscheid te maken tusschen de afzetgebieden der katoen- en der wolnijverheid.

Wij citeeren in dit verband het volgende uit een artikel van den heer H. M. J. Blomjous in de *Dagelijksche Beurscourant* van 12 December 1921:

„Twenthe spint en weeft het artikel, geschikt voor export naar de tropen. In Ned. Oost-Indië, in de Straits en in midden Afrika draagt men katoen, geen wol. Vooral in Nederlandsch-Indië heeft de Twentsche katoenindustrie een prachtig afzetgebied.

Uit een adres door verschillende katoenfabrikanten dezer dagen tot de Tweede Kamer gericht, blijkt duidelijk van welk belang Ned.-Indië als afzetgebied voor de Nederlandsche katoenijverheid is. In 1920 toch werden naar deze markt uitgevoerd 13.278.405 KG. katoenen manufacturen ter waarde van ruim 86½ miljoen gulden, of wel 63 pCt. van den geheelen export van katoenen manufacturen uit Nederland. Geen wonder dan ook, dat elk gevaar, dat den afzet op deze markt zoude kunnen doen vermindere, de Twentsche katoenindustrie met schrik en angst vervult. De volgende verzuchting uit hetzelfde adres genomen, spreekt daarvoor boekdeelen:

Bij de tegenwoordige ongunstige toestanden in de meeste Europeesche landen en door de steeds sterker doorgevoerde bescherming in vele andere overzeesche koloniën voor hun uitvoer zijn adressanten nog meer dan vroeger aangewezen op de Nederlandsche koloniën.

Het arbeidsveld, waar Twenthe 86½ miljoen of 63 pCt. van zijn export liquideert, is nu voor de wolnijverheid van geen belang hoegenaamd en daarenboven biedt de afzet van wollen stoffen geen kans naar bijna alle koloniale landen, die meerendeels tropische of semi-tropische landen zijn. Nu zijn het juist deze landen, wier markten in het algemeen voor internationale mededinging onder gelijke voorwaarden openstaan.

Daarentegen hebben alle landen, waar wol gedragen wordt, sterke bescherming, uitgezonderd tot heden Engeland, welk Rijk echter genomen als British Empire, geenszins als vrijhandelsland kan beschouwd worden. De voorkeursrechten, die b.v. Australië en Canada aan Britsche producten toestaan, hebben de Tilburgsche wollenstoffenfabrikanten ook van die markten verdrongen. De kans voor de wolnijverheid om nieuwe banen te veroveren (als de oude zoo erg mochten zijn afgesloten) is buitengemeen gering. Het verwijt door Mr. Dr. Anton van Gijn over Mr. van Spaendonck heen tot de Tilburgsche industrieelen gericht, staat gelijk met dien fabrikanten te verwijten, dat zij er niet voor kunnen zorgen, dat door de Javamen en door de negers in midden-Afrika wol in plaats van katoen gedragen wordt.”

Waar de Nederlandsche wolnijverheid ruim 50 pCt. van haar totale productie exporteerde, is thans de export gedaald tot even 1 miljoen KG. In het algemeen is die daling van den export het gevolg van de beschermende handelspolitiek, die vooral na den oorlog weer belangrijke afzetgebieden voor de Nederlandsche wolindustrie heeft doen verloren gaan. Overal stuit onze industrie op den steeds hooger wordenden „Tariefmuur“, die spoedig het laatste stuk wollen manufacturen binnen de eigen landsgrenzen zal houden. Onheilspellend is het inderdaad, dat in één jaar tijd (1920—1921) de export met bijna 50 pCt. is gedaald.

Alleen Nederland doet niet mee aan het bouwen

van dien tariefmuur: zooals *The Economist* in zijn nummer van 3 December 1921 bl. 968 zegt: „At present the Dutch seem to be the one people in Europe who can show a clean bill of health.”

En — vergeef ons het uitvoerig, maar zeer belangrijk citaat — vervolgens wordt dan een overzicht gegeven van de protectionistische „infectie“ der wereld:

France has a system by which the specific rates of duty per kilo, or per 100 kilos, of 1913 are multiplied by „co-efficients“. There was a general revision in June last under which these co-efficients were nearly all advanced, and there is going to be a further revision in the coming winter. These co-efficients of increase run as high as ten, though usually they range between three and five. There are two tariffs — the „general“ and the „minimum“. The United Kingdom enjoys the benefit of the „minimum“ tariff, though the Empire has to submit to the higher „general“ tariff. The co-efficients are applicable to both tariffs. The general idea of these multipliers or co-efficients is that they should move upwards with prices, but they have in practice outstripped prices. The general effect upon our trade with France has been bad, though we, as has been mentioned, are on the most favoured minimum scale. Belgium also goes in for co-efficients of increase, and is about to make an all-round revision. So far Belgium has kept tolerably same; and the revisions in June of last year and of April in this year still leave their tariff low, as judged by post-war standards. The Swiss tariff, which used to be quite moderate, was revised in June last, and a large number of the duties were doubled and even trebled. A new Customs law is to be introduced in the spring. Switzerland has not, so far, treated the United Kingdom badly, her chief purpose in the revision of tariffs being to stop goods coming from the countries with depreciated exchanges.

One of the worst of the tariff disease patients is Spain. There was a partial revision on protectionist lines in November, 1920, under which duties were increased by percentages from 50 to 400. It was a tariff by Royal Order, of which the legality was questioned in Spain. Then in May last comes a „provisional“ tariff, which reduced some of the November duties, but imposed others on goods which had previously escaped. A draft revised tariff was published „for observations“ in July, which in its completed form will be enforced early next year. In addition to the increased duties, there is now a surtax or „agio“ imposed to bring the duties up to their gold equivalents. This „Agio“, which is revised every month, is based on the relation between fine gold in London and the pound sterling in Madrid. Spain has a first, or lower, column tariff, and a second, or higher, column. We and most parts of the Empire (except Australia) pay the lower rates.

Italy is another country which last June produced a new General Customs Tariff. Provision was made for the increase in the basic rates by „co-efficients“, the idea being to bring rates up to a level which would compensate for the higher costs of production in Italy in comparison with those of other industrial countries. There is, however, a great deal of crude protection about the tariff which is immensely voluminous and complicated. Like those of most other European countries, the Italian duties are reckoned in gold, and there is a surtax or agio, as in Spain. The value of the lira in New York is the basis of the agio, and fortnightly revisions are made by the Minister of Finance.

Now we come to the *United States*, where the disease has broken out in a form which reveals unusual symptoms. The idea there has been not only to raise the *ad valorem* rates of duty, but to introduce an altogether new measure of value. Just as during the war we learned that there was such a thing as „German“ truth distinguishable from ordinary truth, so there is to be in future at the ports of the United States an „American“ value distinct from ordinary value (cost, insurance, and freight). The Tariff Bill has passed the House of Representatives, and is being critically reviewed by the Senate. The Senate Committee, while retaining the principle of an „American value“, upon which duties will be charged, has made efforts to produce a definition which the Customs officers and appraisers will be able to work without blocking entirely the flow of imports. Also, the Senate Committee has shown a willingness to reduce the rates of the House Bill, and has accorded to a deputation from the Sheffield Chamber of Commerce the unprecedented courtesy of an open hearing. It is possible that the final Act will be less savagely protective and more workable in practice than the House Bill, of which the Text was published in this

country by the Board of Trade in August. The Senate Committee has revealed a surer sense of realities than the Committee of the House, and has at least appeared to inquire how the United States can sell oil and wheat and copper and manufactured goods and be paid the immense debts owing to them, if they close by tariffs the only avenues of payment.

Several parts of the *British Empire* are revising, or have revised, their tariffs, generally in an upward direction. *India's* new tariff came into force on March 1st last. Since then a fiscal commission has been appointed to consider, among other things, the policy of adopting Imperial Preference. *Australia's* new Customs Tariff dates from March, 1920, since when several amendments have been made by the House of Representatives. *Canada* revised its tariff by Customs Resolutions in May last, and a complete new tariff is to be drafted by the Parliament elected this month. *Newfoundland* in August amended its tariff, and started upon the slippery slope of „antidumping” legislation. *South Africa* passed Customs Amendment Acts both last year and this year, and is about to investigate the question of preparing a new Customs Tariff for the Union. *New Zealand's* tariff is at this moment in the melting pot of discussion; the preference to the United Kingdom is being extended.

The first thing a newly constituted State appears to think of is how best it may hinder trade with its neighbours. *Estonia, Latvia, and Lithuania*, those Baltic fragments slit off from what once was Russia, have all set up new tariffs in the course of the past year. *Roumania's* latest effort in tariff revision dates from July last, as does that of the *Jugo-Slav Kingdom*. Even the Northern European countries, once comparatively sane, are going the same way. *Sweden* has this year increased its duties against so-called „luxury” articles of commerce. *Denmark* has a Bill in preparation, and *Finland* reveals a desire not to be left behind. In *South-America* the same restless spirit is seen to be at work. A new *Peruvian* tariff is expected at the beginning of next month. *Bolivia* enforced a new tariff as from the middle of last year, and *Chile* made a partial revision, on „luxury” articles, last February. In *Japan* there were partial revisions in August of 1920, and in June last.

De Nederlandsche markt is voor iedereen vrij open, maar de Nederlandsche industrieel stuit in de meeste gevallen op een onoverkomelijke tolbarrière.

Het spreekt vanzelf, dat de fabrikanten onder deze omstandigheden, vaak in pijnlijken concurrentiestrijd, zich beijveren, hun fabrieken op de Nederlandsche markt te verkoopen. Terwijl de Nederlandsche markt om verschillende redenen voor hen thans nog een ongunstiger afzetgebied is dan voorheen!

Op de eerste plaats komt thans de *geheele* Nederlandsche (ook de export-) industrie op de toch reeds kleine Nederlandsche markt;

op de tweede plaats zoekt het buitenland om drie redenen bij voorkeur de Nederlandsche markt:

- omdat de meeste andere landen door hooge tarieven het buitenland weren;
- omdat Nederland de deuren openhoudt;
- last, the reverse of least — omdat de Nederlandsche gulden voor den buitenlander eene bijzondere aantrekkelijkheid heeft.

Zoo kon het dan ook gebeuren, dat in het van den oorlog gespaard gebleven en bijzonder koopkrachtig Nederland tal van industrieën, waaronder ook de Tilburgsche wolindustrie, hun productie steeds zagen dalen; tot geheel of gedeeltelijken stilstand werden gedwongen; en nog steeds geen einde zien aan een malaise in hun bedrijven, die voor verschillende den ondergang dreigt te gaan beteekenen.

Immers de malaise duurt nog steeds voort, en de abnormale concurrentie, die Duitschland ons door den lagen markenkoers aandoet, laat zich nog niet onverminderde kracht voelen, — al trachten de dogmatische vrijhandelaren, zooals prof. Van Gijn in de *Dag. Beurscourant* van 30 Nov. 1921 en Prof. Bruins op de vergadering der Ned. Mij. voor Nijvenheid en Handel van 31 Januari i.l. het publiek te suggereeren, dat de valuta-concurrentie nu langzaam aan voorbij is, *) daarbij schijnbaar gesteund door een zeer tijdelijke opleving in enkele industrieën, die met aandrang om

*) [Zie onderschrift 2. — Red.]

invoerbelemmering hadden gevraagd. De feiten wijzen er echter op, dat de opleving zeer tijdelijk is geweest, en een nieuwe inzinking wederom is begonnen. Uit het verloop der werkloosheidscijfers in de Tilburgsche wolindustrie, welke ons door de Gemeentelijke Arbeidsbeurs bereidwillig werden verstrekt, blijkt dit ook zeer duidelijk. Terwijl in het 1e halfjaar 1921 het getal geheel werklooze textielarbeiders tot ca. 1000, en dat der gedeeltelijk werkloozen tot ruim 1500 steeg, is dit getal in het 2e halfjaar snel gedaald.

Elke week echter sinds eind December 1921 stijgt het werkloozengetal en een nieuwe crisis wordt algemeen verwacht. De toestand der industrie is ongezond, wat wel hieruit blijkt, dat de fabrikanten gemiddeld 18 pCt. minder arbeiders in dienst hebben, dan wanneer hun bedrijven op volle capaciteit werken, m.a.w. dat op een groep ondernemingen, die bij een goeden gang van zaken aan 10.000 arbeiders werk verschaffen, thans 1800 arbeiders die werkgelegenheid missen. Dit zegt veel, als men overweegt, dat wij hier te doen hebben met een industrie, die vóór den oorlog gevestigd is en tijdens den oorlog geen uitbreiding van beteekenis heeft ondergaan.

Voor den onbevooroordeelde moet het duidelijk zijn, dat tegen crises van dergelijke intensiteit, zoo spoedig elkander opvolgend, de meeste bedrijven niet bestand zijn. Kan men dan verwachten, dat de betrokken werkgevers die dagelijks de noodlottige gevolgen der werkloosheid van zeer dichtbij zien, op ethische en theoretisch-economische gronden een middel zullen afwijzen, dat naar hun vaste overtuiging er veel toe zal bijdragen, om over deze periode van ongelijken concurrentiestrijd heen te komen?

Nu kan men wel zeggen, zooals alle dogmatische vrijhandelaren betoogen: Gij zoekt de middelen in een verkeerde richting: alleen loonsverlaging en werktijdverlenging kunnen de Konkurrenzfähigkeit der Nederlandsche industrie herstellen.

Daarop antwoorden wij het volgende. Ook wij zijn ervan overtuigd, dat de in een periode van hoogconjunctuur door de arbeiders verworven gunstige arbeidsvoorwaarden niet ongewijzigd gehandhaafd kunnen blijven bij een dergelijke economische inzinking als wij thans beleven. Ook wij zijn voor verlenging van den arbeidsduur en waar redelijk en mogelijk lagere loonen.

Maar daarbij moet toch rekening worden gehouden met feitelijke mogelijkheden: wij kunnen geen valide arbeiders behouden voor een loon van 450 Mark of 6 à 7 gulden per week. Wij moeten onze loonen niet brengen op het Duitsche peil, maar Duitschland en Nederland moeten komen op het internationale peil, wat voor Duitschland een verhooging en voor Nederland een verlaging zal beteekenen.

Evenmin is het practisch denkbaar, dat wij terugkeeren tot de lange werktijden van vroeger. Al zijn wij er stellig van overtuigd, dat het buitenland mildere en meer plooibare regelingen nopens den arbeidsduur heeft, anderzijds staat toch vast, dat wij ons verzoek om invoerbelemmering niet in den hoek zullen laten duwen door vrijhandelaren, die ons in een 60-urige arbeidsweek het herstel der Nederlandsche industrie willen laten vinden! *Wij moeten rekening houden met het buitenland:* zoowel in onze sociale wetgeving als in onze handelspolitiek.

Wat wij dan vragen?

Een belemmering van den invoer, om onze industrie gelegenheid te geven zonder blijvend nadeel de periode te overkomen, waarin het nivelleeringsproces der arbeidsvoorwaarden in de verschillende landen zich voltrekt. Doen wij niets, laten wij onze grenzen open, dan gaan Duitschland en de andere landen met lage valuta door, een groot deel onzer industrie te ondermijnen, profiteerend van het verschil in koopkracht hunner valuta in het eigen land en den buitenschen wisselkoers. Belemmeren wij den invoer, dan bereiken wij:

ten eerste: dat wij de werkgelegenheid in het eigen land vermeederen en daardoor de werkloosheid met

al haar nadeelige gevolgen op de meest doelmatige wijze bestrijden;

ten tweede: dat wij voorkomen, dat groote kapitalen, in de industrie gestoken, renteloos blijven;

ten derde: dat de bronnen der belastingen niet verder opdrogen;

ten vierde: dat de arbeiders hun tegenwoordige koopkracht behouden.

Welk bezwaar bestaat tegen die belemmering van den invoer?

De consumenten worden verhinderd te profiteeren van de lage prijzen; de duurte wordt er door bestendigd en de prijsdaling tegengehouden; kortom het consumentenbelang wordt geschaad. Daarop wordt door de freetraders telkens weer de nadruk gelegd.

Het vraagstuk van het consumentenbelang is ongetwijfeld van groote beteekenis voor de beoordeeling der handelspolitiek.

Maar men moet daarbij goed in het oog houden, dat de groote meerderheid der consumenten tevens producenten zijn. En wanneer men door de open-deurpolitiek die producenten werkloos maakt, beteekent dit, dat men dezelfde consumenten uit overheidsmiddelen in staat moet stellen hun „consumptie” te kopen. Op de tweede plaats moet men er rekening mede houden, dat de prijsdaling niet door *elke* invoerbelemmering wordt tegengehouden. Men kan den invoer geheel uitsluiten, b.v. door een algemeen invoerverbod; men kan hem ook bemoeilijken, b.v. door een consentenstelsel, dat zoodanig gehanteerd wordt, dat prijsopdrijving der Nederlandsche producten er door wordt voorkomen.

Met de bespreking van het consumentenvraagstuk zijn wij practisch teruggekomen op ons uitgangspunt: dat de handelspolitiek beslist moet worden op overwegingen van algemeen belang. En dan staat de zaak naar onze meening aldus: dat de *groote meerderheid der Nederlandsche producenten-consumenten ten eerste gebaat is met invoerbelemmerende maatregelen.*

Het geldt hier niet een groepsbelang van een klein getal winzieke wollenstoffenfabrikanten en naarbehoud-van-verkregen-arbeidsvoorwaarden-strevende textielarbeiders. Neen!

Het geldt hier de belangen van een zeer belangrijk deel der Nederlandsche textielindustrie (wollenstoffen, tapijten, band- en veterfabrieken, tricotagefabrieken, linnen- en damastweverijen, enz.) van de geheele sigarenindustrie, van de geheele confectie, van de geheele typografie, van de geheele leder- en schoenindustrie, van een belangrijk deel der metaalnijverheid, enz. enz.

Al die tienduizenden arbeiders *met hun gezinnen* zijn of dreigen te worden het slachtoffer van den ongebreidelde buitenlandschen invoer.

Al die duizenden groote en kleine werkgevers zien hun zaken bedreigd door de abnormale, op vernietiging der Nederlandsche nijverheid gerichte concurrentie, waartegenover zij vrijwel machteloos staan.

Moeten wij dan wijzer zijn dan de geheele wereld: kan ons land wèl en de geheele verdere wereld niet een dergelijken aanval op haar industrie zonder blijvend nadeel doorstaan?

Naar onze meening: *Neen!*

Mr. B. J. M. VAN SPAENDONCK

Tilburg, Februari 1922.

* * *

1. Mr. van Spaendonck is, wat zijn cijfermateriaal betreft, niet volledig. Terwijl hij, wat den algemeenen in- en uitvoer van wollen stoffen betreft, de cijfers volledig weergeeft, beperkt hij zich, zoo spoedig het gaat om het hoofdpunt van zijn betoog, de walutaconcurrentie, tot de enkele mededeeling, dat de totale invoer van wollen stoffen uit Duitschland van 1920 op 1921 verdubbeld is. De juiste cijfers, op dezelfde bladzijde der handelsstatistiek te vinden en voor een juist oordeel over den wezenlijken omvang der walutaconcurrentie onmisbaar, laat hij achter-

wege. Zijn artikel vereischt op dit punt dus aanvulling. Deze aanvulling volgt hieronder.

Gegeven worden de invoercijfers over 1920 en 1921 gesplitst over Duitschland en Engeland. Beide landen omvatten te zamen ruim $\frac{3}{4}$ van den geheelen invoer. De rest is verdeeld over verschillende landen, waarbij België over het algemeen vooraan staat.

Invoer 1920

Wollen en halfwollen manufacturen

	Totale Invoer in KG.	Waarvan uit Duitschl.	Waarvan uit Engeland
Laken	281.552	45.486	165.914
Bukskin	1.329.678	255.303	848.047
Flanel	62.648	7.294	44.234
Andere wollen en halfwollen manufacturen	2.233.932	131.862	1.506.068
Totaal	3.907.810	439.945	2.564.263
In procenten van totaal		11,3 %	65,7 %

Invoer 1921

Wollen en halfwollen manufacturen

	Totale Invoer in KG.	Waarvan uit Duitschl.	Waarvan uit Engeland
Laken	208.814	95.143	68.051
Bukskin	972.002	372.196	494.216
Flanel	36.214	10.402	15.721
Andere wollen en halfwollen manufacturen	2.229.317	494.076	1.141.812
Totaal	3.446.347	971.817	1.719.800
In procenten van totaal		28,2 %	49,9 %

Inderdaad volgt uit deze cijfers, dat de Duitse invoer van 1920 op 1921 verdubbeld is. Tegelijk leeren zij echter, dat de invoer uit Duitschland ook in 1921 *nog nauwelijks de helft is van den invoer uit Engeland.*

Deze cijfers moeten wel leiden tot de conclusie, dat het ook in 1921 *niet* in de eerste plaats de Duitse concurrentie of de concurrentie uit andere lage walutalanden is geweest, die zich hier te lande heeft doen gevoelen.

Intusschen zeggen deze absolute cijfers uiteraard niet alles. Het zou toch kunnen zijn; dat desalniettemin onze Nederlandsche industrie speciaal door dezen Duitse invoer werd getroffen. Duitse goederen zouden dan op de Nederlandsche markt thans de plaats moeten innemen, die tevoren door ons eigen product werd vervuld. Noodzakelijk zou dan echter zijn, dat de Duitse invoer van thans die van vóór den oorlog belangrijk te boven ging.

Volstrekt vergelijkbare cijfers zijn hiervoor niet te geven. De omschrijving der groepen was onder het régime onzer vroegere handelsstatistiek niet precies dezelfde als thans, terwijl bovendien voor vroegere jaren geen gewichtscijfers bestaan, wat ten gevolge heeft, dat slechts de waarde der ingevoerde hoeveelheden kan worden vergeleken. Niettemin geven ook aldus deze cijfers voldoende houvast.

Invoer tot verbruik 1913

Manufacturen

	Totale invoer in Gld.	Waarvan uit Duitschl.	Waarvan uit Engeland
Van wol, lakens, bukskins en casimieren	2.351.758	1.670.328	255.947
Van wol. Alle andere niet afzonderlijk belast	9.818.636	6.003.007	2.476.140
Van wol, flanel en baai	48.202	3.892	35.127
Totaal	12.218.596	7.677.227	2.767.214
In procenten van totaal		62,8 %	22,6 %

Invoer 1921
Wollen en halfwollen manufacturen

	Totale invoer in KG.	Waarvan uit Duitschl.	Waarvan uit Engeland
Laken	2.074.242	847.250	604.370
Bukskin	7.939.962	2.593.078	4.004.522
Flanel	297.281	65.046	159.428
Andere wollen en halfwollen manufacturen	20.849.415	4.110.855	9.247.377
Totaal.....	31.160.900	7.616.229	14.015.697
In procenten van totaal		24,4 %	45 %

Deze cijfers behoeven inderdaad geen nadere toelichting. In 1913 woerde Duitschland bijna 3 maal zooveel in als Engeland, in 1921 daarentegen Engeland bijna 2 maal zooveel als Duitschland. Over de quantiteiten geven deze cijfers geen licht. Veilig kan men echter aannemen, dat uit *Duitschland in 1921 nog niet de helft is ingevoerd van 1913*. De Deutsche concurrentie is hiermede tot haar juiste afmeting teruggebracht.

Dit alles doet nog een verdere vraag rijzen. Er is in het artikel van Mr. van Spaendonck een onduidelijkheid, die onbedoeld kan zijn, maar die in het licht van bovenstaande cijfers ook van meer betekenis kan wezen. Terwijl de schrijver toch de noodzakelijkheid van overheidsingrijpen voortdurend adstrueert met een beroep op de valutaconcurrentie, omschrijft hij de door hem gewenschte maatregelen in het algemeen als „invoerbelemmeringen”, zonder op hun eigenlijk karakter nader in te gaan. Tweeërlei is mogelijk. Of hij bedoelt speciale belemmeringen tegen den invoer uit lage valutalanden, in welk geval deze, gelijk uit bovenstaande cijfers volgt, voor de Nederlandsche wollenstoffenindustrie slechts van geringe betekenis zullen zijn. Of hij bedoelt invoerbelemmeringen in het algemeen, m.a.w. protectie tout court. In dat geval is het evenwel uit het bovenstaande duidelijk, dat zulks met andere argumenten zal moeten worden verdedigd dan met een beroep op de valutaconcurrentie.

Dat de Tilburgsche wollenstoffenindustrie op het oogenblik een moeilijken tijd doormaakt, is niet tegen te spreken. Des te noodzakelijker is het dan echter, dat getracht wordt de eigenlijke oorzaken van dit verschijnsel op te sporen. Uit het bovenstaande blijkt voldoende, dat met het artikel van Mr. van Spaendonck hieromtrent het laatste woord nog niet gesproken is.

2. Mr. van Spaendonck schrijft, dat ik op de vergadering der Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel getracht heb, het publiek te suggereeren, dat de valutaconcurrentie nu langzaam-aan voorbij is. Wie van het verslag dezer vergadering in het Februarinumner van het tijdschrift der Maatschappij wil kennismaken, zal zien, dat deze voorstelling niet juist is. Ik heb erop gewezen, dat het verschijnsel tijdelijk is, inzooverre het een voortdurend verdere daling der markt tot voorwaarde heeft, dat, naarmate deze daling voortgaat, aan den anderen kant verschillende bezwaren, waarmede de Deutsche producenten te kampen hebben, vermoedelijk in betekenis zullen toenemen en dat men quantitatief den invloed dezer concurrentie niet moet overdrijven. Ter adstructie van dit laatste kunnen de boven gegeven cijfers tevens goede diensten bewijzen.

De schrijver behoort voorts tot degenen, die hen, die zich tegen het nemen van beschermende maatregelen verklaren, plegen aan te duiden als „dogmatische” vrijhandelaren. Ik wil hieraan slechts dit zeggen, dat ik tot dusver meende, dat de toevoeging „dogmatisch” alleen van toepassing was op hen, die zekere stelregels principieel en onder alle omstandigheden de eenig juiste achten. Wanneer de schrijver van mijn artikel in dit blad van 28 December j.l. en van mijn rede te Utrecht wil kennis nemen, zal hij zien, dat

mijn uitgangspunt is de toestand, waarin het Nederlandsche bedrijfsleven thans in werkelijkheid verkeert, en, indien dit thans ziek te achten is, den omvang en de oorzaken der kwaal. Ik blijf het ontbreken van bedrijfsgewijze gegevens betreuren, doch meende en meen, voorschands in de werkloosheidscijfers voldoende aanwijzing te vinden tot het grootendeels afraden van maatregelen, die vrijwel alle in het algemeen gezien niet wenschelijk zijn en die een gezond bedrijfsleven, zoo spoedig men eenigszins verder ziet, moeten verslappen en schade doen. B.

*GROVE ONBILLIJKHEDEN, VERBONDEN AAN
DE UITZONDERINGSBEPALINGEN OP DE
ALGEMEENE REGELING VAN HET 5 pCt.
INVOERRECHT.*

In het Voorloopig Verslag van het VIIe Hoofdstuk B. van de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1922 lezen we in de Algemeene Beschouwingen onder „Herziening van het tarief van invoerrechten”:

„..... Van andere zijde werd gewezen op de onbillijkheid, welke gelegen is in de omstandigheid, dat alle werktuigen voor fabrieksgebruik van invoerrecht zijn vrijgesteld, terwijl van verschillende grondstoffen en onderdeelen, welke voor de vervaardiging van zoodanige werktuigen noodig zijn, een recht van 5 pCt. wordt geheven. Door deze regeling wordt de buitenlandsche fabrikant van werktuigen, als de hierboven genoemde, boven den Nederlandschen bevoordeeld. De leden, hier aan het woord, achtten dit in hooge mate ongewenscht en drongen derhalve met klem op wijziging van de betreffende bepalingen aan.”

Waar dit Hoofdstuk van de Begrooting binnenkort in openbare behandeling komt, loont het wel de moeite eens na te gaan, welke betekenis en welken omvang de onbillijkheid heeft, waarvan het Voorloopig Verslag gewaagt.

Het huidige stelsel van invoerrecht bedoelt in algemeene trekken eene belasting te heffen van 5 pCt. naar de waarde van alle ingevoerde zaken en eene uitzondering te maken voor alle grondstoffen in eigenlijken zin. Men heeft echter om de machinale industrie in het bijzonder te bevorderen ook de (kortweg te noemen) fabriekswerktuigen vrijgesteld van invoerrecht.

Als vanzelf sprekend is hierbij aan te nemen, dat de Nederlandsche industrie zich op het tijdstip, waarop deze bepalingen tot stand kwamen, nog niet sterk op de fabrikage van de vrij te stellen werktuigen had toegelegd en in ieder geval bij lange na niet in de behoefte van een groeiende nijverheid kon voorzien.

Sindsdien is er echter veel veranderd en zijn de gewijzigde verhoudingen juist aanleiding, om in dit artikel eens de voordeelen, die de industrie in het algemeen van dezen maatregel geniet, af te wegen tegen de nadeelen, welke de fabrikant van vrijgestelde werktuigen hiervan ondervindt (zooals we daardelijk zullen zien door *achterstelling* bij den buitenlandschen fabrikant).

De fabrikant hier te lande van de vrijgestelde werktuigen heeft voor de fabrikage noodig verschillende *grondstoffen, halffabrikaten enz.*, welke bij invoer uit het buitenland gedeeltelijk:

1. vrijgesteld zijn van invoerrecht;
2. belast zijn, terwijl zij een uitsluitend buitenlandsch voortbrengsel zijn;
3. belast zijn, terwijl zij tevens ook een Nederlandsch produkt zijn.

Voor de nu volgende redeneering zijn de groepen 2 en 3 ongescheiden. Het doet er namelijk niet toe of de materialen van groep 3 uit het buitenland dan wel uit het binnenland afkomstig zijn; immers ook in den binnenlandschen prijs klier materialen weerspiegelt zich het feit; dat zij uit het buitenland alleen met verhooging van 5 pCt. invoerrecht kunnen worden betrokken.

De fabrikant van de vrijgestelde werktuigen (over dezen hebben wij het verder alleen) in Nederland, verwerkt dus in zijn produkt materialen uit de groe-

pen 2 en 3, die als belast met 5 pCt. invoerrecht moeten worden in rekening gebracht.

De buitenlandsche fabrikant levert echter het gereede fabriekswerktuig hier te lande vrij van invoerrecht, d.w.z. de materialen uit de groepen 2 en 3 komen in zijn product vrij van invoerrecht binnen. Het is dus duidelijk, dat de Nederlandsche fabrikant 5 pCt. over de waarde van de materialen uit de groepen 2 en 3 *ongunstiger* werkt dan de buitenlandsche.

Volgens voorbeelden uit de praktijk bedraagt het verschil, dat de Nederlandsche fabrikant ongunstiger werkt, jaarlijks zeer belangrijke bedragen, voor verschillende bedrijven zelfs te stellen op 2 tot 2½ pCt. over het geplaatste aandeelenkapitaal.¹⁾ De vrijstelling van invoerrecht voor de bedoelde werktuigen werkt dus wel krachtig als *buitenlandsche* uitvoerpremie.

De wettelijke bepaling, die de fabriekswerktuigen vrijstelt van invoerrecht, heeft nu door ministerieele resoluties nog telkens belangrijke uitbreiding ondergaan.

Zoo worden als fabriekswerktuigen b.v. vrij ten invoer toegelaten alle motoren (uitgezonderd alleen die voor motorrijtuigen, motorrijwielen en vliegmaschinen), dynamo's, alle werktuigen, die blijkens hunne inrichting door mechanische kracht zullen worden gedreven, alle bij die werktuigen behorende en gelijktijdig daarbij ingevoerde toestellen en instrumenten, terwijl de zgn. elektrische apparaten (schakelaars, controllers, weerstanden, transformatoren, enz.) ook afzonderlijk ingevoerd vrij zijn, indien zij slechts zijn aan te merken als onderdeelen of toebehooren van fabriekswerktuigen, of van eene installatie eener elektrische centrale en haar kabelnet. Wie meer precies op de hoogte wil zijn, sla om te beginnen daarover na de blz. 220 tot 256 (Fabrieks-, Landbouw-, en Stoomwerktuigen) in den 3en druk van het Tarief van Rechten van Invoer door van Bosveld Heinsius.

Ter opheffing van het aangeduide euvel staan slechts twee wegen open:

1o. of vrijdom van invoerrecht geven voor alle bij de fabriekage dier werktuigen gebruikte materialen en onderdeelen.

Door dezen maatregel komen verschillende fabrieken, wier eindproduct gebruikt wordt als materiaal bij de fabriekage der fabriekswerktuigen er ongunstig af, doordat zij nu in den bovengeschetsten onbillijken toestand komen tegenover hun buitenlandschen concurrent, omdat ook hunne materialen voor een deel weer belast zijn met 5 pCt.

Praktisch is deze maatregel *onuitvoerbaar* en zou eerst eene opheffing van het recht van 5 pCt. over de geheele linie een naar alle zijden billijke en vooral ook doorvoerbare regeling geven. Hoe denkt men echter, vooral in dezen tijd, over een maatregel, die een bron van inkomsten voor den Staat doet opdrogen?

2o. of (en wij gelooven, dat dit de eenig praktisch uitvoerbare maatregel is) afschaffing van den vrijdom van invoerrechten.

Er mag wel duidelijk de nadruk vallen op het feit, dat de Nederlandsche fabrikant door afschaffing

¹⁾ Wij hebben al meer voor de vraag gestaan, waarom de achterstelling bij den buitenlandschen fabrikant niet uitgedrukt werd in procenten van den *kostprijs* en merken daarom het volgende op.

Indien het al mogelijk ware over juiste kostprijzen te beschikken (dit is *met* het geval, geene fabriek verstrekt deze aan derden) dan zou deze uitdrukkingwijze nooit eene juiste voorstelling geven. Hoe slechter b.v. eene fabriek werkt, d.w.z. met hoe hooger kostprijs, hoe geringer de achterstelling zou schijnen. Het komt er per slot van rekening toch ook alleen op aan te weten, hoeveel procent de ekstrakosten uitmaken van de *winstmarge*, die in tijden als deze gering tot negatief mag heeten.

De nu gevolgde wijze van uitdrukking in procenten van het aandeelenkapitaal heeft ook bezwaren, doch althans het voordeel, dat zij een overzicht van de inwerking der ekstrakosten over het geheele bedrijf geeft en bovendien eene vergelijking mogelijk maakt met het straks te berekenen „voordeel” van de industrie in het algemeen.

van den vrijdom geene bescherming heeft erlangd, doch alleen opheffing van zijne *achterstelling* bij den *buitenlandschen concurrent*.

Van welk belang is de nu geldende vrije invoer voor de industrie in het algemeen? Welk werkelijk, d.w.z. *merkbaar voordeel* geeft hij aan de machinale industrie in het algemeen?

Geven wij er ons rekenschap van wat het voor een fabrikant beteekent of hij bij aanschaffing zijner machines 5 pCt. meer moet betalen. Bij de groote afschrijvingen, die hij jaarlijks op zijne machinerieën moet doen om deze b.v. in 10 jaar geheel af te schrijven, beduidt dit, dat hij jaarlijks zegge één half procent van de aankoopsom méér moet afschrijven. Welk bedrijf zou van zulk eene geringe vermeerdering van lasten bezwaar ondervinden?

We kunnen ook andere cijfers zoeken. Nemen we als voorbeeld het geval van eene machinefabriek, die naar verhouding veel machines voor hare installatie nodig heeft. Het kapitaal, dat in machines vastligt is b.v., ruim geschat, 25 pCt. van het aandeelenkapitaal.

Men moet nu rekening houden met eene verhooging van 5 pCt. voor de invoerrechten, terwijl we tevens aannemen eene afschrijving in 10 jaren (welke hoog is en alleen wordt aangenomen om het gemak van de becijfering) en verder nog veronderstellen, dat de fabriek geheel nieuw moet worden ingericht.

De jaarlijksche afschrijving moet dan worden verhoogd met 0.125 pCt. of ¼ pCt. per jaar van het aandeelenkapitaal.

In andere gevallen, waarin we hebben te doen met fabrieken, waarin een kleiner percentage van het aandeelenkapitaal vastligt in werktuigen, wordt ook de afschrijving weer geringer.

De vraag is dus wel zeer gewettigd, of terwille van een verdwijnend klein voordeel voor de industrie in het algemeen eene regeling moet gehandhaafd blijven, welke principieel onjuist en onbillijk, een sterk nadeel beteekent voor de fabrikanten der vrijgestelde werktuigen.

Het is eenigszins paradoxaal, doch zonder eigenlijke overdrijving wel eens gezegd:

De vrijdom van invoerrecht voor fabriekswerktuigen geeft aan de industrie in het algemeen geen merkbaar voordeel, wèl een groot nadeel aan den Nederlandschen fabrikant dier werktuigen, terwijl de eenige profijttrekker... de buitenlandsche fabrikant is.¹⁾

Aan dezen hoogst onredelijken toestand moet een einde gemaakt worden. Als een verblijdend verschijnsel mag begroet worden, dat de Commissie van Rapporteurs blijkens het Voorloopig Verslag met klem hierop aandringt.

Ook door den Minister van Financiën is hierop in zijne Memorie van Antwoord gezegd, dat bij de in uitzicht gestelde technische herziening van het Tarief van invoerrechten de onbillijkheid, waarop gewezen was, onder de oogen zou zijn te zien.

De groote vraag is of van een technische herziening, die nu reeds zoovele jaren in uitzicht is gesteld, veel heil verwacht kan worden ter opheffing van het geschetste euvel, indien niet krachtig de algemeene principieele ongewenschtheid tot uitdrukking komt van het feit, dat *meer samengestelde* produkten vrij

¹⁾ In een volgend artikel zullen wij gelegenheid hebben de electrotechnische industrie in Nederland te bespreken. Reeds nu vinde hier de opmerking eene plaats, dat de *achterstelling* van den Nederlandschen fabrikant van vrijgestelde werktuigen bij den buitenlandschen, ook in de ontwikkeling der electrotechnische industrie, eene groote neerdrukkende rol heeft gespeeld. Het is toch zonder meer duidelijk, hoe een vóór den oorlog hier te lande nog maar *opkomende* industrie van motoren, dynamo's, elektrische apparaten, transformatoren enz. het buitengewoon moeilijk heeft gehad, doordat zij eigen „pokken en mazzelen” heeft moeten overwinnen niet alleen in concurrentie met reeds volwassen en op massa-fabriekage ingerichte buitenlandsche fabrieken, doch onder een haar hoogst bezwarenden, wettelijk gesanctioneerden *voorsprong* dier buitenlandsche fabrieken.

ten invoer worden toegelaten, terwijl *meer enkelvoudige* (samenstellende) produkten worden belast.

In alle bescheidenheid wagen wij nog eens de opmerking, dat er slechts ééne gewenschte oplossing bestaat: Afschaffing van de vrijstelling van invoerrecht voor fabriekswerktuigen.

Als toevallende voordeelen van dezen maatregel mogen nog vermeld worden:

- 1o. Een voordeel voor de schatkist.
- 2o. Eene vereenvoudigde regeling voor de douane-beambten.

Het voordeel van dit laatste moet vooral niet onderschat worden; men zie b.v. het eindeloze aantal beslissingen, dat in verloop van tijd is uitgelokt over den al dan niet toe te laten vrijen invoer van bepaalde werktuigen en geve er zich rekenschap van hoeveel nuttig te besteden tijd en werkkraft hieraan zijn opgeofferd. Een boek als het reeds aangehaalde *Tarief van Rechten op den Invoer door van Bosveld Heinsius* geeft er een duidelijk beeld van hoeveel hoofdbreken het kost om de „bedoeling van den wetgever” (blz. 222) niet verkeerd te interpreteeren; terwijl bij doorlezing der desbetreffende bepalingen zich stenk de vraag opdringt, welk *redelijk motief* toch, onafhankelijk van een langzamerhand aan de hand van een ware „jurisprudentie” fijn uitgesponnen wettelijke bepaling, b.v. walsinrichtingen (voor het verhard van wegen) *vrijlaat*, indien zij bewogen worden door mechanische kracht en *belast*, indien zij door hand of paard gedreven worden? Evenzoo loopkranen, kartonmachines, schoenpoetsmachines, snijmachines, enz. enz.

Vanzelf zal een eenvoudige regeling ook den geest tegengaan van knoeierij en wetsontduiking, welke door regelingen als de nu geldende als het ware worden uitgelokt.

Ir. Mr. B. Koch.

STAATSHULP BIJ ONTGINNING VAN WOESTE GRONDEN.

Onder bovenstaanden titel schreef de heer Van Lonkhuyzen in het nummer van 15 Februari 1922. Van dezelfde schrijver komt een artikel over dit onderwerp voor in het Tijdschrift der Ned. Heide Mij. van 1 Febr. 1922.

Wanneer het bij den Directeur der Ned. Heide Mij. vaststaat, dat Rijksgeld, op deze wijze besteed, rijke vruchten moet dragen, dan mag aan dat oordeel zeker groote waarde worden toegekend.

Bij het lezen van beide geschriften bekwam mij de vrees, dat de geachte schrijver de zaak: Rijksssteun aan kleine landbouwbedrijven, te veel van den idyllischen kant bekijkt en dat een meer nuchtere beschouwing noodig zou zijn om de overtuiging, die bij hem vaststaat, ook te vestigen bij minder optimistisch aangelagden.

In 't kort zij hier herhaald waar het om gaat.

Voor de stichting van kleine landbouwbedrijven op ontginningen werd op de Staatsbegrooting 1920 voor 't eerst een bedrag uitgetrokken van f 300.000,—, voor 1921 f 400.000,—, thans bij suppletoire begrooting te verhoogen met f 600.000,—.

De gelden worden verstrekt onder de volgende voorwaarden:

1o. Het voorschot bedraagt ten hoogste f 500,— per H.A. voor den grond en ten hoogste f 500,— per H.A. voor de gebouwen, met een maximum van f 12.000,—.

2o. Het voorschot is renteloos gedurende 8 jaren, daarna moet gedurende 2 jaren 4 pCt. rente per jaar worden vergoed en vervolgens gedurende 30 jaren een annuïteit van 5,8 pCt., waarmede het voorschot, berekend op een rentevoet van 4 pCt., zal zijn afgelost.

Nu begint 's heeren v. Lonkhuyzen's idealisme met opzettelijk buiten beschouwing te laten het verschil tusschen de rente, waarvoor de Staat moet leenen en die van het voorschot, waardoor hij het eigenlijke subsidie terugbrengt tot de gedurende 8 jaren gederfde rente, in totaal f 269,— per f 1000. In werkelijk-

heid moet men rekening houden met een rentevoet van minstens 5 pCt., waardoor de contante waarde van het subsidie komt op f 402,30 per f 1000,— verstrekt voorschot. In het nummer van 22 Februari vestigde Prof. van Gijn hierop reeds de aandacht onder aanneming van een rentevoet van 6 pCt., wat mij als gemiddelde wat hoog voorkomt, althans nu nog.

Aangezien vermoedelijk per H.A. veelal wel het maximum zal worden verstrekt, beteekent dit dus een bijdrage à fonds perdu van den Staat in de kosten van aankoop der boerderij van rond f 400,— per H.A. Met deze hulp wordt dan een boerengezin in staat gesteld, zich een bedrijf te verschaffen, of, zooals de heer v. L. het uitdrukt, hulp verleend aan een groep personen, die deze dubbel en dwars verdienen en wegens hun arbeidzaamheid, eenvoud van leefwijze en spaarzaamheid toe voorbeeld kunnen strekken.

Ik doe in geen enkel opzicht onder voor den heer v. L. in eerbied en waardeering voor den kleinen boerenstand, maar ik vraag mij toch af, of het wel juist is deze categorie van oppassende Nederlanders zoo buitengewoon te bevoordeelen boven anderen. En zal deze maatregel het productievermogen van onzen bodem in zoodanige mate verhoogen, dat de indirecte voordeelen het directe verlies vergoeden?

Men moet toch niet uit het oog verliezen, dat het hier gaat om een geschenk van f 3200,— à f 4800,—¹⁾ aan enkelen, uit den zak der belastingschuldigen, d.w.z. het wordt gehaald daar waar te veel (?) is om het te brengen in een kring waar niet genoeg is. Een soort distributie van nationaal vermogen, zooals we die reeds kennen bij andere maatregelen in dezen crisistijd (woningvoorschotten, werkloosheidsuitkeeringen en allerhande sociale regelingen). Men kan 't ook anders zeggen: Ontginning is thans wegens de hooge prijzen, die de gemeenten voor hunne woeste gronden bedingen en de hooge kosten van arbeidsloon niet meer loonend; 't was nooit een rijk bedrijf, maar tot voor korten tijd was het in toenemende mate gebruikelijk, dat bezitters van groote inkomens een deel van hunne bespaarde gelden gebruikten voor de ontginning van woeste gronden, waarbij zij zich met een laag rendement tevreden stelden. De besparing verminderde of verdween, de ontginning werd te kostbaar en beide oorzaken doen den particulieren ontginningsarbeid stilliggen. Indirect gaat nu de Staat de ontginning ter hand nemen in den bovengeschetsten vorm en heft daartoe de noodige bijdragen van de belastingschuldigen, waardoor ieder belastingbetaler nolens volens deelgenoot wordt in landontginning. Hij heeft er daarom het grootste belang bij te weten of die onderneming aan de gemeenschap, en dus ook aan hem voor zijn evenredig deel, voordeel brengt.

Vooral omdat het hier niet geldt een maatregel, die zijn grond vindt in de buitengewone omstandigheden — immers het tekort aan land bestaat reeds lang — en dus bestemd zou zijn om weer te verdwijnen, doch die veeleer kans heeft om als stelsel te worden bestendig, dient men zich van den aanvang af goed rekenschap te geven van de resultaten, niet alleen voor de betrokken landbouwers, maar voor de gemeenschap.

Het moge, zooals de heer v. L. zegt, voor zulke menschen een ideaal zijn, dat ze wonen in een eigen gemaakt huis en op eigen gemaakt land, de vraag is maar, welk voordeel heeft het geschenk, dat hen daartoe in staat stelde, voor de anderen, die niet zoo fortuinlijk waren voor hunne flinke zoons een bestaanszekerheid deelachtig te worden; en wat kochten de geldschietters er mede?

Voor de beantwoording dezer vragen dient men in de eerste plaats na te gaan wat voor de betrokkenen zelve wordt bereikt.

Gegeven een groot aantal gezinnen — ik volg den heer v. L. — die behoefte hebben aan een bedrijfje,

¹⁾ Blijkens de Mem. v. Antw. Wetsontw. Verhooging Staatsbegrooting 1921 zal het voorschot voortaan in maximum f 9600,— bedragen in plaats van f 12.000,—. Aan het beginsel verandert dit niet.

benevens een aantal jonge boeren, die verlangend zijn zich een gezin te vormen en daarvoor eveneens een boerderijtje noodig hebben. Het zijn allen personen, die eenige middelen hebben, niet voldoende echter om zonder steun het begeerde machtig te worden. Wat is daarvoor noodig? Aankoop of huur van een bestaande boerderij komt niet in aanmerking; die zijn er niet genoeg en de concurrentie gepaard aan de schaarschte drijft, volgens den heer v. L., de prijzen zoo hoog op, dat een behoorlijk bestaan niet meer mogelijk is en de laatste spaarpenningen er mee gemoeid zijn. (Arme huurboeren! v. Kr.). Er dient dus omgekeken naar een stuk woesten grond. De Peel met haar 45.000 H.A. meerendeels voor ontginning geschikten grond, trekt de aandacht. De omliggende gemeenten hebben daar groote bezittingen, die zij ten laste van het gemeentelijk budget, of met steun van de Provincie, voor een deel hebben voorzien van wegen en waar ook voor de afwatering is gezorgd. De voorbereiding om de vlakke bewoonbaar te maken heeft dus plaats gehad en de grond is ontginbaar, d.w.z. verkoopbaar geworden, zoodat mag worden aangenomen, dat de voorbereidingskosten door het gemeentelijk grondbedrijf worden gedekt. Voor de gemeenten blijft vermoedelijk per saldo alleen het voordeel, dat een bevolkingsaanwas wellicht medebrengt.

De nieuwe boer kiest nu zijn terrein liefst in de nabijheid van een dorp of een reeds bestaand ontginningcentrum en, zoolang er nog keus is, zal hij er op letten, dat het terrein vlak is en met de geringst mogelijke kosten in ontginning kan worden gebracht. De kosten hiervan loopen zeer uiteen en zijn zelfs moeilijk vast te stellen, wanneer de man met eigen volk — dus niet in geld betaalden arbeid — het werk uitvoert.

Volgens de Memorie van Antwoord bij het wetsontwerp tot verhooging der begrooting 1921, hebben de kosten van aankoop tot dusverre f 100,— à f 500,— per H.A. bedragen, terwijl de ontginningskosten op f 500,— à f 600,— worden geschat. Voor den woningbouw geeft de heer v. L. cijfers: de bouwkosten loopen uiteen van f 5000 tot f 10.000,— en hij spreekt daarbij van een goed woonhuis met achterhuis, ruimte biedend voor 12 koeien, 2 paarden, 8—10 varkens. Ik ben het geheel met hem eens, dat in vergelijking met hetgeen de bouwkosten zijn van arbeiders- en burgerwoningen in den laatsten tijd, met die boerderijen heel wat is bereikt. Maar als hij zegt gezien te hebben, dat een toekomstige bewoner met zijn aanstaande vrouw dag in dag uit bezig was cementzandsteen te vormen voor den bouw der woning, dan kan ik de gedachte niet onderdrukken, dat deze idylle gevaar biedt afbreuk te doen aan de volwaardigheid van het onderpand der hypotheek, welke in sommige gevallen toch reeds bijna 100 pCt. van den kostprijs zal bereiken. Ik erken echter, dat sommige menschen een talent voor knutselen hebben, waarmede ze wonderen verrichten. Niet allen.

Wat de bestaansansen van het bedrijf betreft, zegt de heer v. L.:

„Zelfs al wordt de toestand van den landbouw nog moeilijker, dan kan in het gemengde zandbedrijf, dank zij „ook de sobere levenswijze, met hard werken het hoofd „boven water worden gehouden. Met eigen krachten en „op eigen bedrijf kan hier veel van hetgeen voor de eerste „levensbehoeften noodig is worden voortgebracht en de „opbrengsten van hetgeen verkocht wordt, zijn allicht voldoende om de geldbehoefte van het gezin te dekken.”

Of de schrijver ook zoo gerust is op het verdienen der rente, die over 8 jaren en de annuïteit die over 10 jaren betaald moet worden, blijkt niet. Toch zijn 't geen hoge lasten, die te dragen zullen zijn: 8 jaren niets, 2 jaren f 480,— en daarna f 696,— per jaar, voor 12 H.A. met het maximum voorschot; wanneer er althans niets bijkomt en de man geen rente heeft te betalen van opgenomen bedrijfskapitaal — vee en inventaris —, stellig niet minder dan f 5000,— plus nog het bedrag, dat hij voor de stichting van zijn bedrijf eventueel meer noodig had dan het Rijksvoor-

schot. Beschikt hij uit eigen middelen over deze bedragen, dan rekent hij daarvoor geen rente. Wanneer men er in dit gunstigste geval, dan toch nog op rekent, dat om er een bestaan van te hebben het bedrijf moet worden gevoerd met eigen — dus onbetaalde — krachten, man, vrouw en kinderen, dan is het vermoeden gewettigd, dat zelfs een idealist als de heer v. L. daarvan geen groote verwachtingen heeft. En de jonge boer, die eerst trouwt als zijn woning klaar is, heeft maar niet zoo in eens een troep jongens, die meehelpen!

Mocht het waar zijn, dat zulk een zandbedrijfje inderdaad slechts het vooruitzicht op een schamel bestaan voor den gesubsidieerden, en toch eenigszins kapitaalkrachten eigenaar oplevert, dan kan ik mij geen groote illusie maken van de baten voor de gemeenschap en komt deze vorm van steunverlening op één lijn te staan met den steun aan werkloozen, den woningbouw, e.d. en zal zij evenmin als deze voor besteding in aanmerking mogen komen.

Het ware zeer gewenscht, dat het publiek van bevoegde zijde geregeld op de hoogte werd gehouden van het verder verloop dezer proefneming met opgaven van bouwkosten en kostprijzen van het land, alsmede van de wijze, waarop en de omstandigheden, waaronder het bedrijf wordt uitgeoefend. Ook ter geruststelling. Want aangezien de eerste 8 jaren niets wordt betaald, bemerkt de schatkist, of de als bemiddelaar optredende gemeente, niet of het goed gaat of slecht, zoodat verrassingen niet uitgesloten zijn.

Het zou mij oprecht verheugen, indien kon worden aangetoond, dat ik ten aanzien van deze zaak te sceptisch gestemd ben, want ook ik zie gaarne een welvarende landstreek met een gezonde bevolking en vrolijke gezichten, en als zooiets kan verkregen worden met een geldelijk offer, dat indirect aan allen ten goede komt, dan is dat liefelijke beeld, dat men op den koop toekrijgt, niet te duur betaald.

Hilversum, Februari 1922.

VAN KRETSCHMAR.

Naschrift. Nadat het bovenstaande was geschreven bezocht ik enkele gesubsidieerde bedrijfjes. De gebouwen maakten wat omvang en inrichting betreft eer den indruk van flinke boerderijen dan van de pionierswoningen, die men na lezing van de uiteenzetting van den heer v. L. zou hebben verwacht. Een eveneens door mij bezochte ongesubsidieerde boerderij op een ontginning van 50 H.A. was heel wat eenvoudiger. De kostprijs was dan ook hooger dan het door den heer v. L. als maximum genoemd bedrag, zoodat aan de financieele draagkracht der gesubsidieerden vrij hooge eischen moeten zijn gesteld.

De verwachtingen van de bodemproductiviteit moeten dus wel zeer gering zijn, als men meent, dat deze menschen niet met een minder philanthropischen vorm van crediet tot ontginning zouden zijn te bewegen geweest, vooral in aanmerking nemende de groote behoefte aan grond.

v. Kr.

RUBBER IN 1921.

Onze medewerker schrijft:

De slechte toestand, waarin de rubbermarkt reeds einde 1920 verkeerde, heeft ook gedurende het grootste gedeelte van het afgelopen jaar bijna onafgebroken voortgeduurd.

Wel deed in Januari een plotselinge verbetering in de prijzen van het artikel bij producenten de hoop levendig worden, dat de slechtste tijden voorbij waren, doch de verbetering was slechts van korten duur en de laagste prijzen waren nog niet bereikt.

Amerika (zooals bekend, verreweg de grootste verbruiker), toonde het eerste halfjaar nog geen neiging kooporders van eenig belang naar Europa te zenden. Het gevolg daarvan was, dat de verscheppingen, voornamelijk van plantagerubber, direct van Azië naar New York, in hoeveelheid verminderden, terwijl de aanvoeren in Europa steeds grooter werden. De verbruikers in de verschillende landen van Europa waren

al evenmin in staat de grootere aanvoeren op te nemen en gebruikten zelfs over het algemeen minder dan in 1920. Alleen Duitsland, dat in 1921 langzamerhand zijn verbruik van rubber wist op te voeren tot ongeveer de hoeveelheid van vóór den oorlog, maakte hierop een uitzondering. De toenemende zichtbare voorraden op de verschillende Europeesche markten, speciaal de steeds grooter wordende stock in Londen, lieten niet na op de algemeene stemming hun druk uit te oefenen. Gedurende het eerste halfjaar konden de loco voorraden slechts met groote concessies van de zijde der verkoopters geplaatst worden en de bedongen prijzen beteekenden voor de plantagemaatschappijen bijna zonder uitzondering groote verliezen. Vooral de zoogenaamde bijsoorten, waren moeilijk te plaatsen, zoodat het tenslotte voor vele ondernemingen voordeliger bleek deze op de plantages te vernietigen dan te verschepen. De prijzen voor de standaardkwaliteit liepen op de verschillende markten zeer dikwijls sterk uiteen en gedurende langen tijd noteerden de Aziatische markten, geregeld hooger dan Londen of de overige Europeesche markten.

De reden daarvan kan gezocht worden in de weinige geneigdheid van producenten de vaak snel dalende Londensche prijzen terstond te volgen. Nemen wij als basis de prijzen der Londensche markt, die nog steeds als hoofdmart beschouwd kan worden, dan zien wij in Januari de hoogste noteeringen, nl. 1/3½ voor Standaard Crepe en 1/2 voor Standaard Sheet. Daarna loopt de markt onafgebroken terug, tot in Juni de laagste prijzen bereikt worden, nl. 8 d. voor Crepe en 7 d. voor Sheet.

In Juli trad een vrij krachtig herstel in en de noteeringen verbeterden tot 10 d. om echter in Augustus weer op 8½ d. te komen. Daarna trad langzamerhand een verbetering in; de prijzen liepen op tot 10½ in October om met eenige schommelingen in November 11½ en begin December de hoogste noteering 11¾ te bereiken. In het laatst van December liepen de prijzen weer iets terug en het jaar sloot op ca. 11½ voor sheet en crepe, zonder noemenswaardigen kooplust. Tot October toe noteerde smoked sheet ongeveer 1 penny onder Standaard crepe, daarna vermindert het waardeverschil langzamerhand en half November is de noteering gelijk. In December noteert sheet zelfs iets boven crepe.

Aan producenten hebben de bovengenoemde prijzen groote verliezen berokkend en voor vele ondernemingen waren zij zelfs ruineus. Het gevolg van de lage opbrengst van het product was een bezuiniging op groote schaal, en eveneens het toepassen van andere tapmethoden op de plantage, teneinde de productiekosten zoo laag mogelijk te houden. Vele ondernemingen zijn er daardoor in geslaagd thans aanmerkelijk goedkooper te produceeren en waar ongeveer een jaar geleden een prijs van 12 pence per Engelsch pond nog voor tal van producenten beteekende, dat met verlies verkocht moest worden, daar zijn er thans zeer velen, die bij dezen prijs reeds een winst maken.

De verschillende plannen en ontwerpen, die het afgelopen jaar door belanghebbenden en belangstellenden gemaakt werden om de prijzen te verbeteren, zullen we in dit overzicht onbesproken laten. Ze bleken tot dusverre onuitvoerbaar. Ook de productiebeperking, waartoe in 1920 de leden der Engelsche Rubber Growers Association zich verbonden hadden, bracht niet de verwachte verbetering in de prijzen. Wel trad in de laatste maanden van 1921 voor de zoogenaamde bijsoorten een krachtig prijsherstel in, doch dit was meer het gevolg van het feit, dat vele ondernemingen geen bijsoorten meer produceerden, zoodat juist andere van een productiebeperking in dezen vorm profiteerden.

De besprekingen, welke de Internationale Ver. v. d. Rubbercultuur in den loop van het jaar voerde met de RGA, teneinde op het gebied van productiebeperking tot samenwerking te komen, leidden niet tot eenig tastbaar resultaat. Voor een verplichte productiebe-

perking waren verreweg de meeste Nederlandsche producenten niet te vinden. Evenmin werd bereikt, dat het Engelsche en Nederlandsche Gouvernement de productiebeperking dwingend zouden maken, waar verschillende planters op aandrongen.

Productie. Het gemis van een betrouwbare productie-statistiek wordt vooral in dezen crisistijd voor de Rubberindustrie door velen sterk gevoeld. Men moet zich wel verlaten op de ramingen van verschillende deskundigen, die onderling vrij veel verschillen. Volgens „Rickinson” bedroeg de wereldproductie in 1921:

272.900 tons	Plantage rubber
19.800 „	Para „
2.900 „	Wilde „

Totaal 295.600 tons

hetgeen aanmerkelijk minder is dan in 1920.

De *verschepingen van plantagerubber* uit de productielanden zijn als volgt:

	1921	1920
Ceylon	40.100 tons	37.200 tons
Malakka	159.900 „	187.800 „
Java	30.400 „	31.100 „
Sumatra (O.K.)	32.100 „	28.400 „
Totaal	262.500 tons	284.500 tons

Hieruit blijkt, dat voornamelijk de uitvoer uit Malakka sterk is gedaald, hetgeen een gevolg is van het feit, dat juist de planters op het Maleische Schiereiland het meest hun productie beperkten.

De productie van *wilde rubber* is wederom belangrijk minder geweest dan het voorafgaand jaar, hetgeen bij de ongekend lage prijzen niet te verwonderen is. De uitvoeren van Para en Caucho bedroegen circa 19217 tons tegen 28.061 tons in 1920. Uit Afrika werden circa 1600 tons verscheept, hetgeen ongeveer een derde gedeelte is van de verschepingen in 1920.

De *zichtbare voorraden* in Europa namen, zooals reeds eerder gemeld, gedurende de eerste maanden aanmerkelijk toe. Vooral komt dit tot uitdrukking in de cijfers van de Stock te Londen, die als grootste hoeveelheid 73.230 tons einde Augustus aanwist. Daarna neemt deze geleidelijk af om eind December ca. 69.000 tons (v. j. 50.960) te bedragen. De totale zichtbare voorraad in Engeland van alle soorten bedroeg 31 December 79.840 tons tegen 56.500 tons in 1920. Ook in Holland verzamelden zich allengs groote voorraden rubber (wilde zoowel als Plantagerubber), welke op 31 December ca. 7314 tons bedroegen (v. j. 6408 tons).

De zichtbare voorraden op de overige Europeesche markten zijn van betrekkelijk geringe beteekenis in verhouding tot de geheele productie, terwijl de stocks in Indië en in Amerika moeilijk te schatten zijn, doch vermoedelijk minder zijn dan het vorig jaar.

Consumptie. Amerika voerde in 1921 slechts 187.363 tons (waarvan 173.975 tons Plantagerubber) in, tegen 221.080 tons (waarvan 196.972 tons Plantagerubber) in 1920, en vermoedelijk werd ook deze beperkte invoer nog niet geheel verbruikt. Engeland, Frankrijk en Italië evenals Noorwegen en Zweden gebruikten aanmerkelijk minder dan in 1920, doch Japan belangrijk meer. Waarschijnlijk is het wereldverbruik ongeveer gelijk geweest aan de kleinere wereldproductie, doch zekerheid daaromtrent bestaat geenszins.

De *Nederlandsche Rubbermarkt* nam ondanks de ongunstige tijden in beteekenis toe, zoowel wat betreft de aanvoeren, als de omzetten. Aanvankelijk waren de importeurs niet geneigd tegen de steeds dalende prijzen hun rubber te verkoopen en de inschrijvingen, welke ook gedurende 1921 maandelijks te Amsterdam werden gehouden, illustreerden hun vasthoudendheid wel het best. Bijna alles werd in de eerste inschrijvingen opgehouden, om later in het jaar beduidend lager te worden verkocht. Een succes waren de inschrijvingen dan ook allerminst, alleen de beide laatste inschrijvingen hadden voor de verkoopters een gunstig verloop. Totaal werden in inschrijving aangeboden ca. 4242 tons nieuwe aanvoer, waarvan het grootste ge-

deelte na de inschrijving ondershands werd verkocht. Onverkocht bleven ca. 300 tons. Slechts aarzelend volgden de producenten de prijsdaling, doch toen de prijzen in de tweede helft van het jaar iets aantrokken, bleken vele maatschappijen bereid ook op levering te verkoopen en verschillende 1922 oogsten werden vlot verkocht. Een groot bezwaar voor koopers van loco rubber, speciaal op de Amsterdamsche markt, is het daar gevolgde systeem van bemonsteren, nl. om slechts 10 pCt. van de partijen te openen, zonder dat importeurs voor het overige gedeelte eenige verantwoordelijkheid op zich nemen. Dat herhaaldelijk afwijkingen in de overige 90 pCt. werden geconstateerd, ligt voor de hand, doch in den loop van het jaar werd slechts wijziging gebracht in de bemonstering van die partijen van standaardkwaliteit, welke voor termijn-aandiening bestemd zijn. Deze worden thans wederom geheel geopend; dit zijn echter in verhouding tot den geheelen aanvoer slechts betrekkelijk kleine hoeveelheden.

Te Rotterdam vonden geen inschrijvingen plaats, doch werden de aanvoeren uit de hand aangeboden en verkocht.

De totale invoeren bedroegen voor Nederland 13873 tons (v. j. 11.650 tons), waarvan ca. 13451 tons plantagerubber. Hiervan werden te Amsterdam aangebracht ca. 9.456 tons en te Rotterdam 4417 tons. De directe aanvoeren van plantagerubber uit Nederlandsch-Indië bedroegen 13.262 tons. Aan wilde rubber werd ingevoerd 422 tons, waarvan 286 Congo-rubber en 33 tons Para en Caucho.

De uitvoeren bedroegen ca. 12.447 tons (v. j. 6375 tons), waarvan ca. 7300 tons naar Duitschland en Oostenrijk en 4600 tons naar Amerika. Andere landen circa 600 tons.

Op de termijnmarkt te Amsterdam namen de omzettingen wederom toe en bedroegen voor Crepe en Sheet te zamen 6335 tons.

HET KOLENTEKORT EN DE NOOD DER VEENARBEIDERS.

De heer A. Bos te Helenaveen schrijft ons:

Binnen zeer korten tijd zal het wetsontwerp tot dekking van het verlies op de kolenvoorziening in handeling komen en al of niet beslist worden of zonder verder onderzoek dit tekort door de schatkist zal worden gedragen. Indien het optreden der regering in de kolenvoorziening geen andere gevolgen had gehad, dan zou elk schrijven hierover practisch van weinig waarde zijn. Buiten het geldelijk verlies, dat in het wetsontwerp genoemd wordt, is er echter nog een zeer groot economisch verlies: de débâcle in de veenderijen, welke een natuurlijk gevolg is van de handelingen der regering.

Het geven van een overzicht van den loop der turf-distributie gedurende de oorlogsjaren, kan hier achterwege blijven. Volstaan kan worden met het noemen van enkele belangrijke feiten. Op 25 Augustus 1916 werden maximumturfprizen op de veenplaatsen en voor den kleinhandel vastgesteld en op 1 Mei 1917 werd de turf bij het Rijkskolendistributiebureau ondergebracht, om op 1 Juli 1919 weder geheel vrij gelaten te worden. Het vrijgeven van de turf in 1919 zal toch wel hiervan het gevolg geweest zijn, dat de voorziening van brandstoffen weder gemakkelijker geworden was, zoodat het vrijgeven van de turf als een begin van ontbinding van het Rijkskolendistributiebureau te beschouwen was.

Inplaats van tot opheffing over te gaan, vond de Minister het in 1920 plotseling noodzakelijk om aan het Rijkskolendistributiebureau een nog grootere betekenis te geven dan tot dusverre en liet door dit bureau groote voorraden kolen opkopen. Was dit noodzakelijk en was het gevaar voor een brandstoffengebrek werkelijk zoo groot geworden, dat deze maatregelen gerechtvaardigd waren?

De volgende vragen zijn hieromtrent te stellen:

10. De Minister heeft in 1920 geen opgaaf bij de

veenderijen gevraagd van de aanwezige turfvoorraden; werd er met deze voorraden turf bij de beoordeeling in 1920 van het denkbeeldig brandstoffengebrek geen rekening gehouden?

20. Was het zeker, dat Amerika de kolen zou uitvoeren, al waren deze gekocht, wanneer dit land deze kolen zelf onverhoopt noodig zou gehad hebben?

30. Waarom werden bij de opheffing op 15 Januari 1921 der Rijkskolendistributie geen maatregelen getroffen, waardoor voor een behoorlijk afzetgebied werd gezorgd voor de groote voorraden turf in de veenderijen aanwezig en welke door de te groote aankopen van steenkolen waren vastgelegd en belangrijk in prijs gedaald?

De nood der veenarbeiders, waarover zooveel geschreven wordt, is een direct gevolg van de eigenaardige handelingen in zake de kolenaankopen in 1920 van den tegenwoordigen minister van Landbouw. Zal bij de behandeling van de wet op de dekking van het verlies op de kolenvoorziening hiermede rekening gehouden worden, of zullen de venen vergeten worden?

De nood der veenarbeiders zal niet eerder opgeheven zijn, dan wanneer de turf van de veenplaatsen is afgevoerd en weder gelegenheid tot normaal werk geschapen is. Het is dus niet alleen het tekort van f 33.600.000, waarover de Kamers hebben te beslissen, maar de geheele steunuitkeering in de venen komt hierbij als een direct door de schatkist geleden verlies, en verder het feit, dat een welvarende industrie door den Minister van Landbouw een crisis doormaakt, welke vermeden had kunnen worden.

Helenaveen, 28 Febr. 1922.

A. Bos.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De moeilijkheden in de metaalnijverheid; meeningsverschillen over de organisatie der effectenbeurs; de volgende begrooting en de belastingdruk; het indexcijfer van den Board of Trade.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 9 Maart 1922:

The situation this week has relapsed in a very marked degree. The refusal of the United States to come to the Genoa Conference, though it was to be expected, has deprived that occasion of much of its remaining prestige. The terms of the refusal, whilst providing the opponents of Russia with a useful handle, implies that the Reparations Policy of the Allies gives Europe no opportunity for recovery. This aspect of the refusal has somewhat naturally been less welcome to the quarters already mentioned, and finds a corresponding welcome elsewhere. But this matter has fallen altogether into the background in comparison to the troubles arising from domestic labour disputes and Imperial policy.

The resignation of the Secretary of State for India, though on a constitutional point which cannot be gone into here, is really an index of the unrest inside the Government, and at the same time of the troubles over India, which are likely for some time to come to embarrass trade. The effect of Indian unrest on the Stock Exchange has been marked already by a fall in Indian securities, and a sympathetic decline in other directions, assisted in this respect by profit-taking following the boom in recent weeks. From the trade point of view, it needs no words of mine to re-inforce the fact that India is one of our greatest markets. The decline in the rupee exchange, the huge unliquidated stocks which are still rotting in the port warehouses, and the heavy indebtedness of India especially to Manchester, make the situation in any case a difficult one, so far as this market is concerned. But the outlook at the moment of writing is still worse, for the military authorities in India are taking a very serious view of the possibilities. How great a burden on India the expenses of the armed forces are can be seen from an inspection of

the figures of the Indian Budget. Out of a total expenditure of under £100 millions, nearly £50 millions represent the Army estimates, and any attempt to reduce this is being stoutly resisted by the Indian command. The proposal to increase the internal excise duty is bitterly fought by the Bombay interests. In the long run, taking the present views of the Indian community into account, further increases in import duties are bound to occur, and the decrease of exports of certain goods to India, will correspondingly follow.

In the Labour Market, the difficulties connected with the Engineering Trade have come to a head. In the first instance this dispute was concerned with overtime. This matter has been receding into the background steadily within the last few days. What is now in the forefront of the dispute is the right of the employer to exercise managerial functions in general and especially the right of the employer to determine whether or not skilled or unskilled men are to be employed on a particular job. Now this matter is one which involves not only the Amalgamated Engineering Union, but other bodies as well, and very much widens the scope of the dispute. Demarcation disputes never show the Trade Union movement to advantage, and the employers, by stressing this side of the matter, are showing tactical wisdom. It must be confessed that they are pressing their temporary ascendancy to a marked extent. They have been asked to postpone the lock-out for a fortnight in order to enable the unions now indirectly concerned, to ballot their men, but this offer has been refused. It is known that the main Engineering Union has not funds for more than a fortnight, and it is fairly clear that the employers must win, if they persist in their attitude. Whether their victory will not cost them dear in the long run is another matter. The determination of what is skilled and what is unskilled work is, of course, not an easy matter, but it cannot be settled by one side alone, if trade unionism is to have any meaning. But the faults are not on one side only. The men have been dragged into this hopeless fight by a very small minority of their fellows. A very small number of men took the trouble to vote at all, and now they find themselves committed to a course of action which they probably do not in the least like. Had the employers' offer been accepted in the first instance, as the union leaders recommended, the grave issue now brought to the front of the dispute could never have been raised at all.

In the shipbuilding dispute matters are progressing more favourably. This dispute is a pure matter of wages, on which a compromise is always possible, and it looks as if the compromise were to be worked out. The meeting of the two sides is adjourned till Tuesday, and no doubt a settlement of some sort will be come to. But of course, if the engineering lock-out takes place, the supply of material will be checked, and so production will be held up here as well.

The Stock Exchange is at the present moment engaged in a series of internal controversies. There is first of all the matter of the resumption of fortnightly settlements, with the subsidiary question of carryover facilities. Here the main matter is the question of clients providing margins, and the further question of whether the mass of business in the Government stocks is now so great that a fortnightly settlement is not physically impossible. But these are points which are likely to be fairly easily settled. The absence of carryover facilities, and trading for cash only, has thrown the financing of stockexchange business largely into the hands of the Banks, who provided the cash payments required by customers. But the eternal question of splitting commissions with agents and Banks has also come up again, and so have the relations of the public with outside brokerage firms.

The Stock Exchange is now debating the question of whether the time has not come to cut down the scale of remuneration to agents, and in certain cases at least, to cease the practice altogether. It is suggested that commissions shall in future only be divided with the employes of the stock exchange firms. This is of course aimed at the practice by which the banks get half commission from firms who put through the orders of the banks. This extremely large volume of business is handled by a relatively small number of important firms, and it is felt that the interest of a section of the House is in this respect opposed to that of the great mass of the members of the Exchange. If the public deals with the Banks rather than directly with brokers, it is suggested that the Banks should charge the public instead of taxing the members of the Exchange.

As regards outside firms, the House resents the terms which these firms advertise as misleading. Two solutions suggest themselves, one the suppression of these firms, the other the granting to members of the right to advertise, at present withheld from them. But this latter proposal in its turn raises a series of difficult points. Naturally, if firms are to be given the right to advertise, it will be the strong firms which will be able to spend most on advertisements, and it is by no means clear that the smaller firms will gain in the long run, unless indeed, the advertisements are of prescribed length and form, as is also suggested. Naturally, the proposal that the members of the Exchange should be allowed to advertise is taken up by the Press with much fervour. It is far from certain that anything will come out of all these disputes.

The Government is doing its best, without actually pledging itself, to spread the impression that the next Budget will contain a proposal to cut the Income Tax by a shilling in the pound. The new Estimates show great reductions, but it is premature to expect that taxation can be cut down, unless, indeed, the reduction of indebtedness is postponed for the time being. The effect of the three years averaging of profits for income tax purposes will now begin to affect the yield of the tax. Further, it is difficult to see how, if the income tax is cut down, other forms of taxation can be kept at the present level. The Corporation Tax is at least as bitterly resented, and the entertainments tax finds many opponents, not only among the traders affected, but among the supporters of Labour. To reduce the income tax, at a time when wages are falling, and indirect taxation remains unchanged, is a dangerous step. If the burden on the middle classes is to be cut down, it seems much better to increase the allowances, which would leave the flat rate of tax unchanged, whilst reducing the burden on the recipients of the smaller incomes.

The Manchester Guardian announces a journalistic enterprise of great interest. From the date of meeting of the Genoa Conference onwards, the paper intends to publish a series of „Reconstruction Supplements” from time to time, under the general editorship of Mr. J. M. Keynes. The series is intended to have a world circulation, and German, French, Italian and Spanish editions are to be published. The first of the Supplements is to be devoted to the subject of the Foreign Exchanges, and a very representative list of writers has been assembled together.

The Board of Trade Index Number for last month shows that prices are still falling, though very much more slowly. The index for all articles for the last month is 165,1, compared with 167,4 for January, and 176,4 for November, 1921. Food articles have risen, from 168,6 to 172,8; articles other than food have fallen from 166,8 to 161,2, the fall being sharpest in the case of cotton, which has fallen over 12 points, from 180,4 to 168,2. All this confirms

the opinion that in general, the deflationist movement has come almost to an end. As a matter of fact, conditions both in the iron and steel trades, and in the coal trade are improving rapidly, though unemployment figures do not as yet reflect any very great general advance. A crisis of some magnitude will have to be faced very shortly. The second period of unemployment benefit will shortly be exhausted and the question then arises, whether the dole is to be cut down or altogether abolished, leaving the unemployed to the Poor-Law or other charitable agencies. The political resentment which would be felt if the Government adopted this second alternative is probably sufficient reason for not adopting it, but there are more solid reasons for rejecting a step which all social experience shows would only add to the existing demoralisation of the unemployed. Association with charitable bodies has always produced evil results, when the person seeking relief has been able-bodied, and the whole trend of policy has been to remove the able-bodied from the atmosphere of charitable endeavour altogether.

INDEXCIJFERS.

Voor Februari is het indexcijfer weer gedaald met 25 punten, zoodat het totaal nu bedraagt 4259. Een jaar geleden bedroeg het nog 5176, eind Maart 1920 8352 (het hoogst bereikte punt) en 2565 bij het uitbreken van den oorlog. De bewegingen gedurende de afgelopen maand waren ongeregelder dan de laatste maanden het geval was, en zooals blijkt uit onderstaande — aan The Economist ontleende — tabel, vertoonen twee van de vijf groepen een verhooging.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April "	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli "	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
Einde Dec. 1914	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
" " 1915	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
" " 1916	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
" " 1917	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
" " 1918	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
" " 1919	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
" " 1920	1344	805	1284	1216	1275	5924	269,3
" Jan. 1921	1295½	797	1187	1128½	1209	5617	255,3
" Febr. "	1176½	771	1038	1053	1137½	5176	235,3
" Mrt. "	1212	727	1030	1003	1125	5097	231,7
" April "	1196	723	1031	936	1043	4929	224,0
" Mei "	1195	691	996	963	1065	4910	223,2
" Juni "	1174½	665½	973½	973	1023½	4810	218,6
" Juli "	1165	707½	958½	937	1030	4798	218,1
" Aug. "	1184	716½	998	920½	1000	4819	219,0
" Sept. "	1119½	688	1258	871	987½	4924	223,8
" Oct. "	956	685	1171	816	960	4588	208,5
" Nov. "	951	672	1117½	774	943½	4458	202,6
" Dec. "	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0
" Jan. 1922	907½	654½	1066½	730	925½	4284	194,7
" Febr. "	948	640½	1037½	696½	936½	4259	193,6

De eerste groep vertoont een stijging van meer dan 40 punten. Tarwe, zoowel binnen- als buitenlandse en meel zijn hiervan de oorzaak; verder waren er geen belangrijke bewegingen. Schapen- en varkensvleesch iets hoger; rundvleesch iets lager. Tegenover een kleine stijging voor haver staat een kleine inzinking voor gerst. Het stijgen der graanprijzen deed zich ook voor op de Amerikaansche markten, als gevolg van ongunstige oogstberichten uit de Vereenigde Staten en een toeneming van aankopen voor rekening van Europeesche landen. In de tweede groep oer voedingsmiddelen vertoonen thee, koffie, suiker en lacter, alle een daling.

Van de weefstoffen, katoen en katoenen garens hoger, maar katoenen stoffen iets lager. Binnenlandsche wol in Engeland iets hoger tegenover een kleine

daling van koloniale wol. De totale daling in deze groep is het gevolg van een scherpe prijsvermindering van zijde en vlas. Aan het einde van de maand vertoonde de katoenmarkt een aanzienlijke verbetering.

In de wolbranche hebben de spinners nog oude contracten uit te voeren. Van de stoffenfabrikanten hebben verscheidenen het werk weer in vollen gang gezet, terwijl anderen zelfs overwerk maken. De voorraden zijn weer aanzienlijk geslonken.

Van de delfstoffen zijn kolen weinig in prijs veranderd, maar wel was aan het eind der maand een aanzienlijke verbetering gekomen in den exporthandel. De totale productie bereikte in de week van 13—18 Februari 5.000.800 ton tegenover 4.912.500 ton in de week daarvoor.

Geen verandering in ruwijzer en stalen rails; ijzeren staven zijn weer gedaald. Berichten uit het Noorden van Engeland spreken over een toenemende vraag naar ruwijzer en van het in gebruik nemen van nieuwe hoogovens.

Lood, tin en koper aanzienlijk lager. De daling der koperprijzen is gedeeltelijk het gevolg van de verhoogde wisselkoersen op New York. Koper noteert nu lager dan het gemiddelde voor de jaren 1901—05.

Van de diversen daalden leder en rubber; olieozaden echter veel hoger.

Zooals blijkt uit onderstaande tabel is het totale indexcijfer van eind Februari 66 pCt. boven dat van Juli 1914.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914	100	100	100	100	100	100
December 1918	226	222	293	186	241	236
December 1919	249	250	396	247	263	287
Maart 1920	261	260	484	269	309	325
Juni 1920	261	263	415	278	281	305
December 1920	233	229	209	261	230	231
Maart 1921	209	206	167	216	203	198
Juni 1921	203	188	158	210	185	188
September 1921	193	195	204	189	178	192
October 1921	166	194	190	176	173	178
November 1921	165	190	181	167	170	174
December 1921	159	180	180	164	168	170
Januari 1922	157	186	173	158	167	167
Februari 1922	164	182	168	150	169	166

De delfstoffen zijn nu gedaald op 50 pCt. boven Juli 1914, hetgeen het laagste punt is, dat een van de groepen sedert het einde van den oorlog bereikte. De tweede groep blijkt nog steeds het hoogste; de andere drie groepen toonen ongeveer denzelfden stand als het totaalcijfer.

Datum	Algem. index-cijf. van „the Economist“	Gem. ponden-koers over de afg. mnd.	Herleid algemeen index-cijfer.
1 Januari 1914	119,2	12,11 ³ / ₄	119,6
1 Januari 1915	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917	223,0	11,68	215,6
1 Januari 1918	263,2	11,06	240,9
1 Januari 1919	277,0	11,19	256,6
1 Januari 1920	334,7	10,14	281,0
Einde Januari 1921	255,3	11,37 ¹ / ₂	240,4
" Februari "	235,3	11,34	220,9
" Maart "	231,7	11,36	217,9
" April "	224,0	11,30	209,5
" Mei "	223,2	11,17	194,8
" Juni "	218,6	11,34 ¹ / ₄	205,3
" Juli "	218,1	11,42	206,2
" Augustus "	219,0	11,77	212,5
" September "	223,8	11,77	218,1
" October "	208,5	11,59	200,0
" November "	202,6	11,35	190,3
" December "	198,0	11,42	187,2
" Januari 1922	194,7	11,47	184,8
" Februari "	193,6	11,61	186,1

MAANDCIJFERS.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND DECEMBER 1921

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	13.292.755	9.709.157	39.287.646	24.616.865	—	—	25.994.891	14.907.708
II Plantaard. voortbrengselen	352.230.295	52.971.772	244.476.887	16.177.308	107.753.408	36.794.464	—	—
III Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	795.238.411	28.209.970	144.132.320	9.245.180	651.106.091	18.964.790	—	—
IV Meel en meelfabrieken	19.189.292	3.842.225	10.530.487	2.074.017	8.658.805	1.768.208	—	—
V Chemische producten, geneesmiddelen, verwaren en kleurstoffen	21.029.264	4.236.191	6.287.342	2.612.993	14.741.922	1.623.198	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrieken van deze stoffen, n. a. g. ..	51.015.516	8.618.650	23.368.168	9.232.795	27.647.348	—	—	614.145
VII Hout en fabrieken van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v. a. s.	174.067.529	13.935.056	3.534.540	666.108	170.532.989	13.268.948	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	2.746.695	4.743.282	1.433.859	1.896.155	1.312.836	2.847.127	—	—
IX Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleederen en modewaren	9.012.088	22.183.777	3.668.465	10.934.716	5.343.623	11.249.061	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	72.866.794	2.141.143	5.139.780	753.849	67.727.014	1.387.294	—	—
XI Glas	5.451.963	1.165.730	3.109.776	843.936	2.342.187	321.794	—	—
XII Papier	6.700.598	2.046.258	12.267.481	2.436.795	—	—	5.566.883	390.537
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	22.928.332	10.372.520	21.109.720	9.106.196	1.818.612	1.266.324	—	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	2.909.545	3.068.011	2.307.573	2.254.019	601.972	813.992	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	18.187.044	14.670.391	8.249.855	7.710.605	9.937.189	6.959.786	—	—
Totaal	1.566.866.121	181.914.133	528.903.899	100.561.537	1.037.962.222	81.352.596	—	—
Waarvan Goud en Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	16.082	1.913.230	30.906	3.446.219	—	—	14.824	1.532.989

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in guldens. *)

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1918	1919	1920	1921	1918	1919	1920	1921
Januari	68.009.520	75.073.388	256.207.615	214.136.278	51.437.578	41.321.453	135.932.785	115.835.310
Februari	45.903.517	106.229.028	233.591.043	170.369.270	54.372.261	44.543.205	113.309.645	120.956.498
Maart	48.897.456	148.758.852	187.916.138	213.830.220	47.372.422	52.660.723	68.210.466	107.204.662
April	35.302.563	189.565.086	203.592.812	195.772.602	30.702.241	50.827.142	99.448.337	108.819.697
Mei	35.055.767	257.009.336	298.514.162	168.114.951	35.843.354	96.168.708	170.393.137	93.818.710
Juni	30.330.163	258.183.821	345.402.373	188.559.719	23.040.469	126.270.353	179.478.445	120.815.908
Juli	47.764.858	274.264.390	314.861.366	170.674.007	35.046.826	133.623.129	177.114.162	105.420.129
Augustus	40.567.746	313.403.619	267.956.122	186.640.179	25.501.391	163.771.619	130.018.883	142.544.083
September	67.610.188	298.107.886	317.368.670	197.271.439	27.641.796	162.131.110	165.965.569	135.749.765
October	67.702.922	319.833.079	337.338.332	179.043.171	12.704.155	214.577.467	148.140.438	114.694.641
November	57.929.799	296.351.809	270.811.334	175.806.364	15.278.909	171.171.804	156.557.011	106.623.879
December	63.282.114	288.958.920	298.867.123	180.000.903	22.268.327	154.241.692	156.922.833	97.115.318
Totaal	608.356.613	2.825.739.214	3.332.427.090	2.240.219.103	381.209.729	1.411.308.405	1.701.491.711	1.369.598.600

*) In de Statistiek over December 1919 zijn de bedragen vermeld met inbegrip van gouden en zilveren munt en muntmateriaal.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE THEEMARKT EN DE COLONIAL PREFERENCE ACT.

Geachte Redactie,

Wil mij nog een kort antwoord toestaan aan uwen medewerker, die zoo vrij is te beweren, dat ik feitelijk al zijne stellingen heb beaamd.

Zijn twee belangrijkste stellingen zijn:

1. De prijzen voor onze Ned.-Ind. thee worden door de *Colonial Preference Act* (mijne cursiveering) zoowel te Londen, als op de Europeesche markt met ca. 10 cents gedrukt (stellingen drie en vier).

2. Door de *Colonial Preference Act* is Australië er toe gekomen en in staat gesteld om den invoer van Javathoe (voornamelijk de betere soorten) aanmerkelijk te vergrooten, hetgeen ten nadeele is van de Amsterdamsche theemarkt en schade doet aan den naam van de Javathoe in Europa (stelling No. 5).

Ik gaf toe, dat door de differentieele rechten, Londen geen aantrekkelijke markt is geworden voor de Ned.-Indische thee, omdat koopers natuurlijk zullen trachten, de invoerrechten te verhalen op verkoopers. Ik beweerde echter verder, dat hun dit slechts gelukken kan, *zoolang de vraag voor de Ned.-Ind. thee zoo gering is, dat de verkoopers gedwongen zijn ook op de slechtste markt tot de slechtste prijzen af te geven, teneinde van hun voorraden af te komen*. Veranderen de tijden, dan zullen deze rechten of betaald moeten worden door den consument, of de Javathoe gaat naar betere markten, tenzij de geheele wereld oordeelt, dat de Javathoe inderdaad 10 cents minder waard is dan de Britsch-Indische, wat tot nu gelukkig niet het geval is.

Niet de cijfers van 1921 zullen de juistheid van mijn stelling kunnen aantonen of weerleggen, toen de theemarkt nog sterk onder den invloed verkeerde van de opgehoopte voorraden, maar waarschijnlijk wel de cijfers van de komende jaren. Waar hier *gelijkheid* van kwaliteit wordt verondersteld tusschen ordinaire Java- en ordinaire Britsch-Indische thee, is het toch onlogisch om aan te nemen, dat alle Europeesche landen voor de Javathoe 10 cents minder zouden betalen, alleen omdat de importeurs in Engeland daarvoor tien cents lager noteeren! Dit gaat alleen dan op, als *de koper* de markt volkomen in handen heeft, d.i. in tijden van overmatig aanbod.

Wat de Australische markt betreft, betoogde ik, dat de *Colonial Preference Act* slechts gewerkt heeft als aansporing voor de theeplanters bij hun streven naar verruiming van afzetgebied en gaf ik als *oorzaken* voor de verplaatsing naar Australië aan, de stremming in het verkeer naar Europa in de laatste oorlogsjaren en de natuurlijke ontwikkeling van den directen handel van Ned.-Indië met de omliggende afzetgebieden. Het spreekt vanzelf, dat deze verplaatsing, zoo *gunstig* voor de Ned.-Indische thee, in de hand gewerkt wordt door lagere noteeringen van Londen, wat schadelijk is en voor de Britsch-Indische theeplanters en voor de Londensche theemarkt. De bewering van uw medewerker, dat de toenemende theehandel met Australië een *gevolg* is van de Engelsche differentieele rechten, onderschrijf ik dus niet.

En nu de Amsterdamsche markt. Ik weet zeer goed, dat thee verhandeld wordt in entrepôt en dat op deze thee geen grensrechten drukken. Maar ook is het mij bekend, dat het grootste deel van de Ned.-Ind. thee welke naar Londen gaat, door de Engelsche pakkers gebruikt wordt voor vermenging met andere soorten en daarop drukken de 10 centen *wel*.

Ten slotte betoogde uw medewerker, dat het opkopen door Australië van de betere soorten schade doet aan de Amsterdamsche markt en aan den naam van de Javathoe in Europa. Waar ik aan de *Colonial Preference Act* slechts een geringen invloed toeken op het toenemend verbruik van Javathoe in Australië, daar meen ik die *Preference Act* ook niet verantwoordelijk te moeten stellen voor de mindere hoeveel-

heid superieure thee, welke door Australië's aankopen op de Amsterdamsche markt zoude komen. *De oorzaak* daarvan zocht ik in de geringe activiteit, welke onze kooplieden ontwikkelen, waar het betreft den groothandel in thee. Ik weet ook zeer goed, dat alleen geconsigneerde zendingen op veiling worden aangeboden, maar een markt ontleent haar beteekenis niet alleen aan de veilingen. Amsterdam is ook een belangrijke copramarkt, ofschoon er nimmer copra „geveild” wordt. Zoo zou m.i. de Amsterdamsche theemarkt aan belangrijkheid winnen, indien daar en in Batavia Nederlandsche inkoophuizen als b.v. *Harrisons & Crossfield*, gevestigd waren, die er wel voor zorgen, dat het hun afnemers niet ontbreekt aan offertes van „de meest gewilde sortaties”.

W. DE COCK BUNING.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De West-Indische Gids. — 's-Gravenhage, Januari 1922.

P. A. Euwens, O. P., Admiraal Pedro Louis Brion, 1821—27 September—1921 (slot); *G. J. Staal*, Door de modder naar Coronie; *J. A. J. de Villiers*, Storm van 's-Gravezande, voordracht op 30 Maart 1921 voor het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen en de plaatselijke afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond te 's-Hertogenbosch gehouden; Staat van den uitvoer van balata uit Suriname, Br.-Guyana, Cayenne en Venezuela in de jaren 1863 t.m. 1919.

De Indische Gids. — Amsterdam, Januari 1922.

Ambtenaar, Het zeer bedenkelijk tekort aan landsdienaren in Nederlandsch-Indië; *J. F. C. Nienhuis*, Het gevangeniswezen in Britsch-Indië (wordt vervolgd); *P. J. Zürcher Jr.*, Pieter Eberveld en zijne verfoeilijke daet.

De Gids. — Amsterdam, Januari 1922.

bevat o.a.:

Mr. J. P. A. François, Indrukken van de tweede Volkenbondsvergadering.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned.	Disc. Wissels. 4½	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 5	10 Mrt. '22
	Bel. Binn. Eff. 5½	19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. . 6	25 Jan. '22
Bk.	Vrsch. in R.C. 6½	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 3½	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	4½	16 Feb. '22	Belg. Nat. Bk. 5-5½	19 Mei '21
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6	4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk	5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	7	30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y. 4½	2 Nov. '21
Nat. Bk. v. Denem.	5½	5 Nov. '21	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call. money
11 Mrt. '22	4½	4	3½	4½	—	3-3½ ¹⁾
6-11 M. '22	4½-3/8	4-4½	3½-3/8	4½	—	3-5
27 F.-4 M. '22	4½-3/8	3¾-4½	3½-1/4	4½	—	3½-5½
20-25 F. '22	4½-3/8	3¾ 4½	3½-1/4	4½	—	4½-6
7-12 M. '21	4½	4-5	6½-5/8	4½	—	6-7
8-13 M. '20	3¾-3/8	3½-4½	5½-3/4	4½	—	6½-13
20-24 Juli '14	3¾-3/8	2½-3/4	2½-3/4	2½-1/2	2¾	5½-7½

¹⁾ Noteering van 10 Maart 1922.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was aanvankelijk stationnair, maar Woensdag zakte de koers niet onbelangrijk in. Deze daling was echter maar voorbijgaand en verder werd tot ca. 11,53 a

11,53½ verhandeld. Evenzoo ging het met Parijs. Daarentegen was Brussel aanvankelijk sterk aangeboden. De spanning tusschen Parijs en Brussel werd dan ook weder beuidend grooter en bedroeg meestal f 1,50 en meer. Weenen was weder zeer sterk aangeboden en werd heden voor 0,03¼ verhandeld. Ook Berlijn was flauw. In het midden der week ontstond weliswaar eenige vraag. Vooral New York trad als kooper op, maar daarna liep de koers weder terug en heden was weder voor f 1,— verkrijgbaar. Dollars waren gezocht. Heden ca. 2,65. Skandinavië was vast. Vooral Christiania liep belangrijk op. Donderdag werd 48,10 betaald, daarna trad weder een reactie in; slot 47,10, dus toch nog f 1,— hooger dan de vorige week. Zwitserland zonder verandering. Indië weder aangeboden, 98½ laten.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York***)
6 Mrt. 1922	11.54	23.77½	1.00¼	0.04½	22.45	2.62
7 " 1922	11.54½	23.70	1.01½	0.04½	22.37½	2.62¾
8 " 1922	11.52	23.52½	1.03½	0.04½	22.05	2.64¼
9 " 1922	11.53	23.72½	1.06	0.04½	22.22½	2.64
10 " 1922	11.52½	23.67½	1.03½	0.04	22.16	2.64¼
11 " 1922	11.53½	23.75	1.03½	0.03½	—	—
Laagste d. w. 1)	11.51½	23.45	0.97	0.03	21.97½	2.61
Hoogste " " 1)	11.54½	23.95	1.08	0.05½	22.65	2.64¾
4 Mrt. 1922	11.55	23.85	1.05	0.05	22.59	2.61½
25 Febr. 1922	11.54	23.47½	1.18	0.05½	22.50	2.61¾
Muntpariteit ..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48¼

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 3 Maart 1922.
 3) Idem van 24 Februari.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwiltser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
6 Mrt. 1922	69.50	55.50	46.31	51.20	41.80	98½-99¾
7 " 1922	69.50	55.80	46.45	51.20	41.70	98¼-98¾
8 " 1922	69.10	55.90	47.25	51.35	41.50	98¼-98¾
9 " 1922	69.10	55.70	48.25	51.25	41.45	98¼-98¾
10 " 1922	69.—	55.70	47.85	51.30	41.45	98-98½
11 " 1922	69.25	55.60	47.25	51.35	41.55	98-98½
L'ste d w. 1)	68.80	55.30	46.—	51.15	41.40	98
H'ste " " 1)	69.50	56.—	48.25	51.40	41.90	98¾
4 Mrt. 1922	69.10	55.30	46.—	51.20	41.80	98¼-98¾
25 Febr. 1922	69.40	54.75	44.75	51.30	41.75	98¾-99¾
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Termijnnoteeringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnoteering en contanten koers
(week van 6—10 Maart 1922).

	Londen.	Ult. Maart	Ult. April	Ult. Mei
Hoogste B Koers	agio 2¼ ct.	agio 4 ct.	agio 5¼ ct.	
Laagste B " "	" 1 " "	" 2¾ " "	" 4½ " "	
Hoogste L " "	" 3 " "	" 4¾ " "	" 6½ " "	
Laagste L " "	" 1½ " "	" 3¼ " "	" 5 " "	
New-York.				
Hoogste B Koers	Pari	agio ¼ ct.	agio ½ ct.	
Laagste B " "	disagio ½ ct.	" ½ " "	" ¾ " "	
Hoogste L " "	agio ¼ " "	" ½ " "	" ¾ " "	
Laagste L " "	Pari	" ¼ " "	" ½ " "	
Parijs.				
Hoogste B Koers	agio 5 ct.	agio 7½ ct.	agio 10 ct.	
Laagste B " "	Pari	Pari	" 5 " "	
Hoogste L " "	agio 5 " "	agio 7½ " "	" 10 " "	
Laagste L " "	Pari	" 2½ " "	" 5 " "	
Brussel				
Hoogste B Koers	agio 5 ct.	agio 10 ct.	agio 15 ct.	
Laagste B " "	" 2½ " "	" 7½ " "	" 12½ " "	
Hoogste L " "	" 7½ " "	" 12½ " "	" 17½ " "	
Laagste L " "	" 2½ " "	" 7½ " "	" 12½ " "	
Berlijn.				
Hoogste B Koers	agio ½ ct.	agio ½ ct.	agio ½ ct.	
Laagste B " "	Pari	Pari	Pari	
Hoogste L " "	agio ½ " "	agio 1 " "	" 1 " "	
Laagste L " "	Pari	Pari	Pari	

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in £ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
11 Maart 1922	4.35.12	8.91	0.39	37.77
Laagste d. week	4.35.12	8.91	0.38	37.77
Hoogste ..	4.40.62	9.08	0.40	38.14
4 Maart 1922	4.41.37	9.11	0.40	38.21
25 Febr. 1922	4.41.37	9.11	0.40	38.21
Muntpariteit	4.86.67	5.18¼	95¼	40¾

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	25 Febr. 1922	4 Mrt. 1922	6—11 Mrt. '22 Laagste	11 Mrt. 1922 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	977/16	977/16	977/16	977/16
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	4521/32	4515/16	455/8	461/2
Calcutta	Sh. p. rup.	1/31¼	1/39/32	1/31¼	1/37/16
Hongkong ..	id. p. \$	2/415/16	2/43/4	2/41/2	2/59/8
Lissabon	d. per Mil.	419/32	471/16	41¼	47/8
Madrid	Peset. p. £	27.65	27.62½	27.60	27.85
*Montevideo 1	d. per \$	459/32	443/8	44½	45¼
Montreal	\$ per £	4.50¾	4.51¾	4.50	4.55½
*R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	719/32	711/16	713/16	727/32
Rome	Lires p. £	861¼	8311/16	83½	88½
Shanghai....	Sh. p. tael	3/211/32	3/17/8	3/11/2	3/3¼
Singapore ..	id. p. \$.	2/349/64	2/39/4	2/311/16	2/315/16
*Valparaiso..	peso p. £	40.70	38.60	37.90	38.50
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/119/16	2/125/32	2/19/4	2/21/8

* Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.
 1) Noteering van 24 Februari

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
11 Mrt. 1922	33¼	64¼
4 " 1922	33	63¾
25 Febr. 1922	32¾	63½
18 " 1922	33¼	64¾
12 Mrt. 1921	32¾	56¼
13 Mrt. 1920	60½	117
20 Juli 1914	2415/16	54½

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 13 Maart 1922.

	Activa.
Binnel. Wis- (H.-bk. f 106.559.283,85 sels, Prom., (B.-bk. " 37.614.484,59 enz. in disc. (Ag.sch. " 56.671.918,02½	f 200.845.686,46½
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef..	f 57.147.509,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	57.147.509,—
Beleeningen (H.-bk. f 62.586.352,74½ incl. vrsh. (B.-bk. " 10.485.112,14½ in rek.-crt. (Ag.sch. " 67.918.727,71 op onderp. "	f 140.990.192,60
Op Effecten	f 113.510.326,09
Op Goederen en Spec. "	27.479.866,51
Voorschotten a. h. Rijk	140.990.192,60
Munt en Muntmateriaal	14.424.641,21½
Munt, Goud	f 56.238.205,—
Muntmat., Goud ..	549.714.842,74
	f 605.953.047,74
Munt, Zilver, enz. "	6.863.141,22
Muntmat., Zilver ..	—
Effecten	612.816.188,96
Bel. v. h. Res.fonds..	f 5.331.447,—
id. van ¼ v. h. kapit. "	3.881.162,62½
Geb. en Meub. der Bank	9.212.609,62½
Diverse rekeningen	3.747.500,—
	23.328.763,—
	f 1.062.513.090,86½
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.386.728,62½
Bankbiljetten in omloop	985.189.020,—
Bankassignatiën in omloop	1.708.188,49
Rek.-Cour. (Het Rijk f — saldo's: (Anderen " 26.765.750,66½	26.765.750,66½
Diverse rekeningen	23.463.403,08½
	f 1.062.513.090,86½

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waaraan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
10 Mrt '22	5.525.547	1.948.367	281.341	633.105	21.900.000
2 " '22	5.525.251	1.948.367	281.134	633.395	22.400.000
23 Feb. '22	5.525.251	1.948.367	280.980	630.057	22.500.000
16 " '22	5.525.078	1.948.367	280.857	627.798	22.900.000
10 Mrt. '21	5.503.549	1.948.367	266.242	658.312	26.100.000
11 Mrt '20	5.582.521	1.978.278	250.193	759.992	26.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren	Rek. Crt. Staat
	2.924.847	48.875	2.376.366	36 225 852	2.276.330	89.028
	3.312.282	50.929	2.253.431	36.258.200	2.620.968	69.677
	2.726.320	51.415	2.247.003	36.150.809	2.371.532	57.494
	2.538.083	51.706	2.285.753	36.434.600	2.452.778	24.973
	2.927.496	307.680	2.224.780	38.366.247	3.324.202	38.351
	1.675.306	584.012	1.579.630	38.464.823	3.152.396	42.847
	1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie	Rek. Crt. partic.
9 Mrt. '22	326.880	84.653	480.000	690.128	6.293.872	191.377
2 " '22	328.118	84.653	480.000	733.430	6.320.242	188.958
23 Feb. '22	327.255	84.653	480.000	646.430	6.259.132	157.516
16 " '22	326.977	84.653	480.000	637.802	6.295.579	177.008
10 Mrt. '21	326.105	84.653	480.000	877.190	6.058.305	503.557
11 Mrt. '20	356.148	84.955	480.000	588.377	7.950.550	1.629.898

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circula- tie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
21 Febr. '22	2.946.835	2.044.449	—	134.006	2.173.514
15 " '22	2.936.054	2.022.440	—	139.866	2.169.953
8 " '22	2.291.352	2.024.824	—	141.277	2.166.179
1 " '22	2.911.528	2.017.291	—	149.990	2.178.053
25 Febr. '21	2.140.313	1.392.874	—	216.686	3.051.706
27 Febr. '20	1.966.836	1.261.543	112.822	116.379	3.019.984

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek- kings- perc. 1)	Percent. Goud- dekking circul. 2)
21 Febr. '22	803.847	1.772.181	103.685	78,1	113,2
15 " '22	863.907	1.857.474	103.325	76,4	111,4
8 " '22	917.714	1.858.496	103.233	76,1	111,3
1 " '22	927.845	1.840.470	103.190	76,2	111,0
25 Febr. '21	2.566.757	2.279.019	100.790	49,9	58,1
27 Febr. '20	2.984.878	2.911.302	90.702	42,5	47,1

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
15 Febr. '22	807	10.930.203	1.333.056	13.805.540	3.061.970
8 " '22	807	10.873.154	1.308.450	13.689.775	3.003.848
1 " '22	806	10.878.043	1.285.175	13.627.883	2.979.403
25 Jan. '22	804	10.918.529	1.250.355	13.460.591	3.021.337
18 Febr. '21	826	16.097.444	1.293.847	13.602.290	2.907.210
20 Febr. '20	805	15.790.044	1.399.137	13.986.000	2.511.464

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 13 Maart 1922.

Ook gedurende de juist achter ons liggende week is van de internationale beurzen, die te Berlijn wel verreweg het meest interessant gebleken, omdat zich hier het scherpst de ontwikkeling der economische verhoudingen heeft weerspiegeld. Teekenend is hier wel, dat deviezen- en effectenmarkten verschillende kanten zijn uitgegaan. Terwijl toch de koersverheffing van den dollar onafgebroken voortgang heeft gehad, hield op de effectenbeurs de lustelooze en zwakke tendens stand, hetgeen voornamelijk is toe te schrijven aan de houding van de geldmarkt. De groote geldgevers zijn wel verplicht, zichzelf beperkingen op te leggen; reeds de onzekere politieke toestand maant tot voorzichtigheid. Verder staan de belastingkwesties op den voorgrond. Vele besprekingen vinden plaats met betrekking tot het belasting-compromis, doch tot nu toe is het nog niet gelukt alle moeilijkheden en partij-tegenstellingen te overbruggen, speciaal met betrekking tot de gedwongen leening. Ten slotte zal men echter wel tot een overeenkomst komen, waarbij nu reeds vast staat, dat het kapitaal geweldige aderlatingen zal moeten ondergaan. Het eerste gevolg hiervan zal moeten zijn het onttrekken van gelden aan handel en industrie en dit valt dan juist in een tijd, waarin vrijwel ieder bedrijf zijn behoeften aan kapitaal met den dag ziet uitbreiden in verband met de stijging van den prijs van alle grondstoffen. Handel en industrie zijn dan ook bezig zich op deze verhoudingen voor te bereiden en ter bereiking van dit doel wordt ook in versterkte mate een beroep op de banken gedaan. Het is gemakkelijk te voorzien, dat de eischen, die aan de geldmarkt gesteld zullen worden, speciaal bij de aanstaande kwartaal-wisseling, buitengewoon groot zullen zijn en de terughouding van de geldgevers is dan ook onder dit gezichtspunt volmaakt begrijpelijk. De beurs echter lijdt onder de spaarzaamheid der banken. De condities dier instellingen worden voortdurend drukkender, waardoor vele speculatieve en ook wel enkele andere posities geliquideerd moeten worden. Het index-cijfer is dan ook deze week van 262 tot 246 teruggelopen.

Op de deviezenmarkt valt juist het omgekeerde te constateeren; de baissespeculatie heeft hier groote verliezen geleden, welke voor het grootste gedeelte zijn veroorzaakt door de aanvankelijk gunstige verwachtingen van de conferentie van Genua, tengevolge waarvan groote posten buitenlandsche betaalmiddelen in blanco waren verkocht. Toen de hoop op een gunstige regeling van de Duitsche betalingen moest worden opgegeven en dientengevolge de waarde van de mark in het buitenland snel daalde, moesten de verkochte buitenlandsche deviezen ingekocht worden. Sedert 1 Maart nu zijn de nieuwe deviezen-voorschriften van kracht, waardoor de zuiver speculatieve bedrijvigheid in valuta-transacties sterk wordt belemmend. Dit brengt een onzekeren toestand mede, waardoor de fluctuaties wellicht heftiger zijn geworden, dan anders het geval zou zijn geweest. Over het algemeen is men ter beurze van Berlijn niet zeer optimistisch gestemd ten aanzien van het toekomstig verloop van de Reichsmark. Duitschland heeft nog steeds zijn betalingen aan de Entente te bewerkstelligen, waardoor de schulden buitengewoon sterk stijgen, zooals de jongste bankstaat met zijn geweldigen aanwas van bankbiljetten in circulatie duidelijk aantoon. Hierachter staat dan weer het spook van de economische crisis tengevolge van de sterk verhoogde productiekosten en de eischen, die de werknemers wederom gaan stellen. Onder deze omstandigheden is het begrijpelijk, dat de effectenbeurs niet opgewekt van toon is en dat zij ook nog rekening houdt met andere factoren, dan die van de waardevermeerdering der buitenlandsche valuta's.

Te Londen houdt de ruimte van de geldmarkt nog steeds aan, zonder dat nochtans de levendigheid op de aandelenmarkt sterk is toegenomen. Wel echter heerscht groote activiteit op emissiegebied, waarvan in de eerste plaats de Regeering gebruik maakt om een deel harer vlottende schuld althans eenigermate te consolideeren. Dit geschiedt niet langs den weg van een openbare inschrijving op obligaties met een langen looptijd, doch het „tender“-systeem wordt gevolgd, waarbij bijna uitsluitend de banken betrokken zijn en dan voor bonds met een looptijd van 5 jaren en van het 5 pCt. rentetype. Doch daarenboven vinden allerlei buitenlandsche uitgitten eveneens een goed onthaal. Zoo heeft o.a. de Parijs-Lyon-Méditerranée spoorweg gedurende de afgelopen week de inschrijving opengesteld op £5 miljoen obligaties; de emissie werd in den tijd van een kwartier 10 malen overteekend. Zooals gezegd, heeft deze levendigheid zich nog niet tot de markt voor aandelen uitgebreid, hoewel hier ontgenzeg-

	6 Mrt.	9 Mrt.	13 Mrt.	Rijzing of daling.
Deli-Batavia	290	285	284	- 6
Deli-Maatschappij	235	235	236	+ 1
Senembah-Maatschappij, ...	356	355	357 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂

Tabakken en rubbers hebben zich aan de algemeene beweging aangesloten, zonder specifieke evenementen naar voren te brengen.

De *Amerikaansche markt* heeft de eenigszins ruimere omzetten van de laatste weken niet kunnen handhaven; onder een geringe koersverbetering is de handel afgenomen.

	6 Mrt.	9 Mrt.	13 Mrt.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	157 ¹ / ₄	161	161	+ 3 ³ / ₄
Anaconda Copper	102 ¹ / ₁₆	104 ⁷ / ₁₆	104	+ 1 ¹⁵ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	99	100	100 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Atchison Topeka	101	101 ³ / ₈	101 ³ / ₈	+ 3 ³ / ₈
Southern Pacific	91 ³ / ₄	92 ¹ / ₄	92 ³ / ₄	+ 1
Union Pacific	143	145 ¹ / ₄	143 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Int. Merc. Marine orig. Com.	16 ⁵ / ₁₆	16 ¹ / ₂	16 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₁₆
" " " " prefs.	74 ¹ / ₁₆	75 ⁵ / ₈	75 ⁵ / ₈	+ 1 ⁹ / ₁₆

De *geldmarkt* bleef stabiel; prolongatie 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Konden wij de vorige week al van een flauwere stemming melding maken, de reactie, die op den laatsten dag van het overzicht viel waar te nemen, heeft inderdaad geen stand kunnen houden en zoowel voor tarwe als voor maïs vinden wij in Chicago belangrijk lagere noteeringen.

Wat tarwe betreft, het gunstige weer voor de wintertarwe in de Staten en de daarmee overeenstemmende betere berichten betreffende den groei van het jonge gewas, zullen wel in de eerste plaats tot deze stemming hebben bijgedragen.

Het Washingtonrapport betreffende de nog bij de boeren aanwezige voorraden, waarover wij reeds vorige week schreven, werd opgevat als gunstig voor een haussebeweging en den volgenden morgen na het bekend worden opende de markt dan ook aanzienlijk hooger, maar reeds eenige uren daarna had deze rijzing voor een vrij aanzienlijke daling plaats gemaakt. Ook Argentinië maakte de dalende beweging eenigszins mede daar nieuwe Europeesche vraag vrijwel uitbleef.

De enorme zaken der laatste weken vinden uitdrukking in de zeer groote wereld-verschepingen van de afgelopen week, grooter nog dan die der voorafgaande week. Noord-Amerika staat wederom bovenaan, doch Argentinië doet niet veel daarvoor onder. Er bevinden zich nog vele ladingen in handen van speculanten, zoodat er voorloopig wel eenige pressie op de Europeesche markten zal worden uitgeoefend, wat de lust tot nieuwe zaken aanmerkelijk doet bekoelen. Daardoor is ook de vraag naar charterruimte

sterk verminderd en waar de hoeveelheid beschikbare tonnage weer zeer groot is, liepen onmiddellijk de vrachten terug, wat natuurlijk ook de c.f.f.-prijzen deed dalen.

De weerberichten waren over vrijwel de geheele wereld gunstig.

Ook maïs onderging een verlaging in prijs in de eerste plaats in de Vereenigde Staten, in mindere mate ook in Argentinië. De wereldverschepingen waren ook deze week groot en verschillende Amerikaansche berichten vermeldden dat Europa zich overkocht had. Inderdaad zijn er verschillende Europeesche markten, die den overvloedigen maïsstrom niet goed kunnen verzwelgen, maar vele anderen blijven voortdurend als koper optreden en nergens in Europa bestaan werkelijk groote voorraden. Het Washingtonbericht werd ook, wat maïs betrof, als „bullish” opgevat, wat nog al optimistisch was gezien het feit, dat er nog 42,6 pCt. van den oogst of ruim 33¹/₂ miljoen tons in handen van de boeren waren. Wel is het opmerkelijk, dat er 6¹/₂ miljoen tons minder bij de boeren zijn, dan om dezen tijd verleden jaar. De consumptie is dus blijkbaar wel tegen deze groote oogsten opgewassen en in dat licht bezien lijken de huidige prijzen, die toch altijd nog lager zijn dan een jaar geleden, niet overdreven hoog. Toch was niettegenstaande een tijdelijk herstel de algemeene stemming in Europa vrij flauw, ook onder invloed van de ruim 200.000 tons in één week verschepte maïs.

Gerst brokkelde met maïs af; in de meeste markten was niettegenstaande de geringe voorraden de vraag gering. Voor haver deed zich meer vraag gelden, voor dit artikel geven de cijfers van Washington reden aan vastere markten te gelooven, edoch in Chicago ging het juist andersom en de prijzen bewogen zich in dalende richting.

Lijnzaad. De scherpe stijging der vorige weken is eenigszins tot staan gekomen, en in de afgelopen week, zijn de prijzen gedaald. Op een oogenblik was die daling zeer aanzienlijk, doch later vond er weer een herstel plaats. Argentinië verscheepte wederom slechts een matige hoeveelheid en daar de voorraad in de havens aanzienlijk verminderde, zijn de vooruitzichten niet, dat de afladingen spoedig zullen toenemen, te minder waar er zoo weinig lijnzaad op aflading gekocht is.

Amerika betreft nog maar steeds zeer weinig lijnzaad, als gevolg van de wetgeving die verleden jaar wel de rechten op zaad verhoogde, maar niet die op olie. Het gevolg is dus dat Europa aanzienlijk goedkoper produceert en zeer groote hoeveelheden lijnolie worden naar Amerika verscheept. Men verwacht dat spoedig het invoerrecht op olie, in overeenstemming met dat op lijnzaad zal gebracht worden.

Indië heeft in den laatsten tijd aanzienlijk meer lijnzaad verscheept dan een jaar geleden en helpt daardoor het dreigende tekort van Argentinië te verminderen. Op het oogenblik is er meer lijnzaad van Indië dan van Argentinië naar Europa onderweg, iets waarvoor men ver moet teruggaan om hetzelfde te vinden.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei.	Mais Mei	Haver Mei.	Tarwe April	Mais April	Lijnzaad April
11 Mrt. 22	137 ¹ / ₈	63 ¹ / ₈	39 ¹ / ₂	13,75	8,20 ^{a)}	21,—
4 „ 22	142	63 ¹ / ₄	41	14,55	8,80 ^{a)}	21,85
11 Mrt. 21	149 ³ / ₄	69 ¹ / ₄	44 ⁵ / ₈	17,90 ¹⁾	8,45 ^{a)}	15,35 ¹⁾
11 Mrt. 20	275	149	83 ¹ / ₂	17,70	8,10	29,80
11 Mrt 19	226	137 ¹ / ₈	63 ³ / ₄	10,45	4,55	19,05
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Maart ^{a)} Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	13 Maart 1922	6 Maart 1922	14 Maart 1921
Tarwe*	16,—	16,75	20,50
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	13,50	13,75	20,75
Mais (La Plata)	238,—	245,—	275,—
Gerst (48 lb. malting) .. ^{a)}	230,—	235,—	270,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ^{a)}	11,65	12,—	14,—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ¹⁾	18,60	18,35	19,—
Lijnzaad (La Plata)	460,—	480,—	400,—

¹⁾ p. 100 K.G. ^{a)} p. 2000 K.G. ^{b)} per 1960 K.G. ^{c)} Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	5/11 Maart 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	5/11 Maart 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	1922	1921
Tarwe	12.293	94.006	158.150	850	1.175	978	95.181	159.128
Rogge	536	5.003	28.422	—	—	—	5.003	28.422
Boekweit	216	5.649	1.090	—	—	—	5.649	1.090
Mais	37.754	204.628	173.277	—	29.330	17.042	233.958	190.319
Gerst	2.445	19.940	59.797	464	1.655	1.650	21.595	61.447
Haver	1.577	9.774	1.318	—	—	419	9.774	1.737
Lijnzaad	2.974	31.162	24.630	1.460	23.906	25.459	55.068	50.089
Lijnkoek	1.718	35.846	29.332	—	470	7.172	36.316	36.504
Tarwemeel	—	6.951	3.243	—	1.827	290	8.778	3.533
Andere meelsoorten	—	2.172	8.421	70	970	649	2.142	9.070

Nederland. Tarwe werd in de afgelopen week niet veel verhandeld. Voor maïs waren de markten bijna voortdurend flauw gestemd onder invloed van de teruglopende koersen in Chicago. Later verbeterde de vraag, zoodat spoedig-leverbare maïs weer gevraagd werd. Op de tenmijnmarkt ging veel om.

Gerst was zeer kalm gestemd met weinig zaken. Ook haver was kalm tot vrijwel onveranderde prijzen. Lijnzaad. Niettegenstaande af en toe tot aanzienlijk lagere prijzen werd aangeboden, kwamen er slechts weinig zaken tot stand. De onzekerheid omtrent het verloop van de koekenmarkt in den zomer weerhoudt de olieslaggers van aankopen.

SUIKER.

De suikeroconsumptie in Duitschland bedroeg volgens F. O. Licht gedurende de maand Januari 139.169 tons, tegen 97.938 tons in 1921. In de maanden September t/m. Januari was de consumptie 213.313 tons grooter dan in dezelfde maanden van het vorige jaar.

Ook in Frankrijk is het suikerverbruik gestadig toenemende.

Van officieele Amerikaanse zijde wordt thans het consumptiecijfer over 1921 met 4.709.000 tons gepubliceerd. Het verschil met het vroeger aangenomen cijfer van 4.107.000 tons kan daardoor verklaard worden, dat in het officieele cijfer het verbruik uit de onzichtbare voorraden begrepen is.

De voorraden in vrijwel alle consumptielanden zijn betrekkelijk klein en is het in hoofdzaak hieraan toe te schrijven, dat zich thans voor het artikel overal eene betere stemming doet gelden.

Te New York bestond levendige kooplust voor Cuba-suiker uit den nieuwen oogst tot d.e. 2,25 c. & f., tot het equivalent waarvan ook Engelsche raffinadeurs eenige ladingen kochten. Intusschen werd door Amerikaanse koopers de verhoogde prijs van d.e. 2,37 1/2 betaald en toonde ook Japan, welk land voor prompte suiker niet meer op Java terecht kan, belangstelling tot dezan prijs. Het is te verwachten, dat op deze basis weer meer verkoopers aan de markt zullen komen, hetgeen eene tijdelijke reactie tengevolge kan hebben. Spot Centrifugals te New York gelden thans d.e. 3,92, terwijl de noteeringen op termijn luiden: d.e. 2,50 voor Mei, 2,69 voor Juli, 2,85 voor September en 2,92 voor December. Ook voor geraffineerd en granulaterd bestond er levendige belangstelling tot oplopende prijzen:

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1922	1921	1920
Weekontv. tot 4 Mrt. . .	173.168	171.585	153.231 tons
Tot.ontv. sed. 1 Dec.-4 Mrt. .	838.465	982.190	1.381.402 "
Werkende fabrieken . . .	175	187	186 "
Weekexport tot 4 Mrt. . .	95.847	107.989	115.703 "
Tot.exp. sed. 1 Jan.-4 Mrt. .	346.185	418.456	963.744 "
Totale voorraad 4 Mrt. .	847.341	647.321	420.824 "
Weekexport (Oude oogst)	117.500		
Tot. voorr. (Oude oogst)	355.507		

Op Java kwam de vaste stemming tot uitdrukking door hernieuwde aankopen door exporteurs van niet onbelangrijke kwantiteiten Superieur uit den nieuwen oogst tot f 11 1/2 e.k., terwijl door de eigenaars van vroege suikers (Juni) circa f 1,— meer gevraagd wordt. Een beletsel voor zaken met Britsch-Indië vormt op het oogenblik de tegenwoordige onzekere politieke toestand aldaar. De uitvoeren van Java gedurende Februari bedroegen 23.500 tons tegen 41.000 tons verleden jaar.

In Engeland werd de prijs voor geraffineerde suiker met 3 d. verhoogd.

Op de Hollandsche markt werd disponibile suiker gevraagd, zonder dat hier tegenover eenig aanbod stond. Ten slotte werd Mei tot f 22 3/4 gedaan, terwijl voor Augustus geen verkoopers waren beneden f 22 3/4. Op de termijnbeurs wonden gedurende de afgelopen week ruim 1000 tons verhandeld.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.i.f.	
			Maart/April	Maart/April	
8 Mrt. '22	f 21 9/10	Sh. 51/3	Sh. 25/3	Sh. 19/-	\$ cts. 3,86
1 " '22	" 21 9/10	51/3	23/-	18/9	3,79
8 Mrt. '21	" —	72/-	42/-	39/-	6,02
8 Mrt. '20	" —	72/-	85/6	90/-	11,54
4 Juli '14	" 11 18/32	18/-	—	—	3,26

.KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
11 Mrt. 1922	1.909.000	13.625	2.695.000	17.400	7 13/16
4 " 1922	1.923.000	13.275	2.858.000	17.000	7 13/16
25 Febr. 1922	1.978.000	1)	2.769.000	17.000	1)
11 Mrt. 1921	471.000	6.520	3.053.000	8.000	9 8/8

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
11 Mrt. 1922....	79.000	3.090.000	47.000	6.114.000
11 Mrt. 1921....	63.000	2.110.000	161.000	8.130.000

1) Feestdag.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	11 Mrt.'22	4 Mrt.'22	25 Feb.'22	11 Mrt.'21	12 Mrt.'20
New York voor Middling ..	18,65 c	18,30 c	18,80 c	11,40 c	41,— c
New Orleans voor Middling	16,75 c	17,65 c	17,13 c	10,75 c	41,— c
Liverpool voor Fy Middling	10,82 d	10,28 d	10,60 d	7,69 d	29,65 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen)

	1 Aug. '21 tot 11 Mrt. '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	1212	1050	2383
" Atlant. Havens	3202	3638	3442
Uitvoer naar Gr. Britannië	1034	1186	2412
" " 't Vasteland.	2831	2296	2279
" " Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen

	11 Mrt.'22	11 Mrt.'21	12 Mrt.'20
Amerik. havens.....	1095	1419	1316
Binnenland.....	1341	1606	1192
New York	76	126	53
New Orleans	273	417	371
Liverpool	987 ¹⁾	1018	1047

1) 10 Maart.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 8 Maart 1922.

Prijzen van Amerikaansche katoen hebben deze week wat meer gefluctueerd, ook al door minder gunstige weerberichten, waardoor de aanplant van den nieuwen oogst eenigszins vertraagd is. Men verwacht wel eenige verbetering van den aanplant, doch de verkoop van kunststofferstoffen is tot nu toe minder dan verleden jaar. De vraag uit de industrie blijft niet groot en prijzen zijn ten slotte weinig veranderd. In Egyptische katoen bepaalt de vraag zich hoofdzakelijk tot de goedkoopere kwaliteiten.

Het is moeilijk een verbetering te zien in de vraag naar Amerikaansche garens. Spinners, die hoofdzakelijk voor het binnenlandsch verbruik werken, vermelden weinig goeds, daar de vraag voor directe levering nog steeds niet van veel betekenis is en men zich hoofdzakelijk voor directe behoefte dekt en dan nog dikwijls tegen zeer lage prijzen. Voor export is de vraag iets beter, hoewel de prijzen in de meeste gevallen veel te wenschen overlaten. Bombay toont belangstelling voor 30er en 32er enkel, terwijl er ook iets in getwijnde garens gedaan is voor die markt. Calcutta wil wel 40er ruw koopen, doch alleen tegen zeer lage prijzen, terwijl van China biedingen aan de markt zijn voor 32/2 en 42/2 American en ook voor 60/2 Egyptisch, hoewel de limites toch nog zeer laag zijn. Van het Continent bericht men een kleine verbetering in de vraag, doch tot nu toe hoofdzakelijk voor de Amerikaansche kwaliteiten. In Egyptische garens valt ook een verbetering te bespeuren, speciaal voor de betere soorten in de fijnere nummers, terwijl er in de goedkoopere kwaliteiten tot nu toe slechts weinig omgaat.

De doekmarkt is over het algemeen iets beter. Hoewel van China geen orders binnenkomen, schijnt het wel, dat de toestand in Indië wat gunstiger wordt. Van Calcutta en Karachi komen verschillende orders aan de markt en hoewel de biedingen tot nu toe te laag zijn, schijnt er daar toch meer belangstelling te komen, hoofdzakelijk voor dhooties, ruwe shirtings en lichte gebleekte goederen. Onze markt is dan ook bepaald beter en het schijnt wel, alsof prijzen over het algemeen wat vaster worden. Bovendien worden er dagelijks orders afgesloten en al zijn deze dikwijls niet heel groot, zoo wordt daardoor toch de stemming op de markt verbeterd.

1 Mrt. 8 Mrt. Oost. koersen. 28 Feb. 7 Mrt.

Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië . . . 1/3 1/4, 1/3 1/4
F.G.F. Sakellaridis 17,00 17,75 T.T. op Hongkong 2/4 1/4, 2/4 1/4
G.F. No. 1 Oomra 6,75 6,90 T.T. op Shanghai 3/2 1/4, 3/1 3/4

RUBBER.

De stemming in de afgelopen week was over het algemeen iets vaster. De omzet blijft echter zeer beperkt; alleen op de termijnmarkt vonden iets meer transacties plaats tegen aanvankelijk betere prijzen. De slotnoteringen zijn echter wat lager, en wel:

Prima Crêpe Maart 45 1/2 c. 46 c.
" " April/Juni 46 1/2 " 48 "
" " Juli/Sept. 48 " 49 1/2 "
Smoked Sheets Maart 45 1/2 " 46 1/2 "
" " April/Juni 46 1/2 " 47 1/2 "
" " Juli/Sept. 48 " 48 1/2 "
13 Maart 1922.

COPRA.

De markt was deze week flauwer gestemd, en ging er vooral later belangrijk minder om.

De noteringen zijn:

Java f.m.s. stoomend f 29 5/8
" " Februari/April aflading " 29 1/2
" " Maart/Mei aflading " 29 1/2
13 Maart 1922.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden zeer kalm. Van La Plata meldt men de laatste week slechts een verkoop van ca. 9000 huiden, waarvan 5000 Frigorificos voor de Verenigde Staten à 45 1/2 pesos. Zoo juist vernemen wij nog de verkoopen van ca. 10.000 Frigorificos en 2000 Saladeros tot iets lagere prijzen. Er is in het algemeen een zekere terughouding tot verkoopen. Het kan als vaststaand aangenomen worden, dat de looierijen van ruwe huiden slecht voorzien zijn, vandaar, dat er wel vraag is, maar dat verkoopers niet geneigd zijn, koopers' biedingen aan te nemen.

De Nederlandsche looierij klaagt zeer en de lederhandelaar doet de meeste zijner inkoop in de landen met lage valuta, welker prijzen ver beneden de productieprijzen van het Nederlandsche fabrikaat zijn.

Liebig huiden. Behalve de 10.000 bij inschrijving aangeboden Liebighuiden, welke werden verkocht deels ad 12 1/2 d. c.i.f. Continent, uitgeleverd gewicht, deels ad 11 3/16 d. f.o.b. Buenos Aires, verscheppings-gewicht, zijn nog extra verkocht 1000 stuks ad 12 1/2 d. c.i.f. a.b.

Veiling. De door ons aangekondigde Maart-veiling van exotische huiden, is voorloopig uitgesteld.

Inlandsche huiden met verdere neiging tot dalen. Uit New York bericht men den verkoop van 250.000 Paoker ossen à 13 d.c., dus lager dan de vorige notering.

Kalfsvellem verlaten. Amerika koopt niet, doch blijft exporteeren.

Looistoffen voor Quebracho veel vraag tot hogere prijzen. Mimosa offerten luiden op basis van £ 10.10,-.

Rotterdam, 11 Maart 1922.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
13 Mrt. 1922..	nom.	60.10/-	143.-/-	20.17/6	25.12/6
6 " 1922..	nom.	60.-/-	144.17/6	20.15/-	25.2/6
27 Febr. 1922..	nom.	59.15/-	147.15/-	20.12/6	24.10/-
20 " 1922..	nom.	58.-/-	144.-/-	19.17/6	24.-/-
14 Mrt. 1921..	nom.	66.5/-	159.15/-	19.-/-	26.7/6
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN. SCHEEPVAART. GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
6-11 Maart 1922	—	—	18 c. ³	4/9	31/-	31/-
27 Feb.-4 Mrt. 1922	—	—	18 c. ³	4/9	33,9	33/9
7-12 Maart 1921	—	—	—	—	35/6	35/6
8-13 Maart 1920	—	—	—	8/6 ¹	185/-	112,6 ¹
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata R'toler	Rotterdam	Gothenburg
6-11 Mrt. 1922	6/9	14/6	15/9	14/6	6/-	9/-
27 Feb.-4 Mrt. 1922	7/-	14/6	16/-	14/6	6/6	9/-
7-12 Mrt. 1921	8/-	18/3	17/6	22/-	6/-	—
8-13 Mrt. 1920	55/-	70/-	75/-	—	—	Kr. 50
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
6-11 Maart 1922 . . .	25/-	27/-	35/-	30/-
27 Feb.-4 Mrt. 1922 . . .	24/6	26/6	—	—
7-12 Maart 1921 . . .	25/-	—	—	37/6
8-13 Maart 1920 . . .	120/-	170/-	—	—
Juli 1914 . . .	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Voor Britsche schepen ²⁾ Per 100 lbs.

INKLARINGEN. VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Februari 1922		Februari 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	—	—	1	2.160
Groot-Brittannië	27	176.794	25	175.270
Duitschland	—	—	1	698
België	1	1.006	2	1.508
Italië ¹⁾	1	629	6	3.442
Levant ²⁾	11	5.525	31	17.800
Totaal	40	183.954	66	200.878
Nationaliteit.				
Nederlandsche . .	31	178.316	37	182.880
Britsche	5	3.515	16	10.603
Duitsche	—	—	6	3.791
Noorsche	—	—	1	349
Belgische	4	2.123	6	3.255
Totaal	40	183.954	66	200.878

¹⁾ Bijleggers. ²⁾ Zeesleepbooten. (B. Stofkoper.)

DELFIJL.

Landen van herkomst	Februari 1922		Februari 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	130	—	—
Groot-Brittannië.	2	3.451	2	480
Duitschland	—	—	22	8.929
Zweden	—	—	3	1.536
Denemarken . . .	—	—	1	85
Midd.-Amerika . .	—	—	2	873
Chili	—	—	1	2.885
Totaal	3	3.581	31	14.790
Nationaliteit.				
Nederlandsche . .	3	3.581	4	718
Britsche	—	—	2	873
Duitsche	—	—	25	13.199
Totaal	3	3.581	31	14.790

(A. van Dijk.)

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 28 Februari 1922

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor effecten gedeponeerd	f	1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:			
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;			
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;			
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.400.000,—, waarvoor in geld gestort		5.850.000,—	
waarvoor effecten gedeponeerd	f	1.550.000,—	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen.. f 7.154.016,80			
waarvoor in geld gestort		5.428.716,80	
waarvoor effecten gedeponeerd		1.725.300,—	
Effecten van Aandeelhouders gedeponeerd bij bevriende instellingen		3.000.000,—	
ten eigen gebruik		33.555.350,—	
			f 39.830.650,—
Kassa, Wissels en Coupons			f 36.614.790,48
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen			f 58.456.859,73½
Saldo's bij Bankiers:			
beschikbaar voor eigen gebruik	f	3.007.927,34	
voor rekening van derden		15.914.959,80	
			f 18.922.887,14
Prolongatiën gegeven			f 10.809.695,—
Eigen Effecten en Syndicaten			f 6.086.410,31
Credietvereniging	f	73.692.066,93½	
Af: loopende Promessen		13.000.000,—	
			f 60.692.066,93½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek. Crt. f 62.223.697,17			
Af: loopende Promessen		2.210.000,—	
			f 60.013.697,17
Voorschotten op Consignatiën			f 1.464.015,65
Gebouwen			f 4.497.975,75½
			<u>f 310.452.464,97½</u>

CREDIT

Kapitaal	f	35.500.000,—	
Reservefonds		7.922.057,06	
Buitengewone Reserve		1.000.000,—	
Waarborgfonds Credietvereniging		6.445.027,10	
Reserve Credietvereniging		4.236.711,16	
			f 55.103.795,72
Aandeelhouders voor gedeponeerd als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:			
Effecten	f	1.770.700,—	
Contanten		14.000,—	
in Leen-Depôt Effecten		38.059.950,—	
" Contanten		1.060.200,—	
			f 39.830.650,—
Totaal Effecten			f 1.074.200,—
Totaal Contanten			f 1.561.942,46½
Zieken- en Pensioenfondsen			f 48.831.105,62
Depositō's			f 3.772.700,—
Prolongatie-Depositō's			f 730.011,06
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen			f 94.848.097,32
" " " voor gelden in het Buitenland..		15.914.959,80	
" " " Credietvereniging		7.964.493,96½	
			f 118.727.551,08½
Beleeningen en Daggeld genomen			f 4.520.000,—
Te betalen Wissels			f 27.576.723,94
Nederlandsche Bank			f 3.777.053,52½
Diverse Rekeningen			f 4.946.731,56
			<u>f 310.452.464,97½</u>

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 55.000.000,—

Reserven f 47.750.000,—

J.C. GOUDRIAAN'S
INDUSTRIE EN EXPORT-MIJ

Motorlocomotieven
Transportwagens
voor alle doeleinden

AANLEG VAN
FABRIEKSSPOOR

— SPOORWEGMATERIEEL —

**FRANKFORTER
INTERNATIONALE
MESSE**
2-8. April 1922.

**JAARBEURS ALLER
INDUSTRIËN EN BEDRYVEN**
OPENING VAN HET
„HAUS DER TECHNIK“

Vertegenwoordigers voor Nederland:
Gebr. van Leer, Amsterdam,
Prins Hendrikkade 61—65. Kantoor 9—12 voorm.

NAAMLÖÖZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON" Rotterdam

OCTROOIEN

Zijt gij geïnteresseerd bij handelsmerken of bij octrooien, abonneer U dan onverwijld op het OCTROOL-EN MERKENBLAD onder redactie van Mr. F. J. M. BARIËLS, 's-Gravenhage. Adres van de Administratie: Eerste van den Boschstraat, hoek Bezuidenhout, Den Haag — Abonnementsprijs voor Holland f 5,—, Indië f 6,— — — Abonnemenen kunnen met elk nummer ingaan. Vraag een kosteloos proefnummer aan en overtuig U, dat het blad onmisbaar is voor hem, die ten volle wil profiteeren van de voordeelen van octrooien of

HANDELSMERKEN

James Polak

Lid Ned. Inst. van Accountants

Accountant en Adviseerend
Bedrijfseconoom

Mauritsweg 13B, Rotterdam
Brinkstraat 9, Hengelo (O.)

NIJGH & VAN DITMAR'S
Algem. Advertentiebureau

Wijnhaven 111-113 — Rotterdam
Telefoon 7841-7842-7843-7861

KONINKLIJKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA

GOUDA

GOUDA KAARSEN — NACHT-, THEE- EN SCHEMERLICHT

STEARINE — KAARSENPIET — OLEÏNE

CHEMISCH ZUIVERE EN ALLE ANDERE SOORTEN GLYCERINE